

Załącznik do Uchwały Nr XXV/203/12
Rady Miejskiej w Łobzie
z dnia 29 grudnia 2012 r.

Strategia Rozwoju Gminy Łobez na lata 2013-2020

Łobez, grudzień 2012

Spis Treści

1. Wprowadzenie	4
1.1 Strategia i cele jej opracowania	4
1.2 Funkcje strategii i zakres Strategii	4
1.3 Uczestnicy procesu budowy strategii	7
2. Charakterystyka i diagnoza aktualnego stanu społeczno-gospodarczego Gminy Łobez.....	8
2.1 Położenie i obszar	8
2.2 Uwarunkowania społeczne	11
2.2.1 Demografia.....	11
2.2.2 Bezrobocie.....	14
2.2.3 Pomoc społeczna	18
2.3 Środowisko przyrodnicze	19
2.4 Turystyka	25
2.5 Dziedzictwa kulturowe	30
2.6 Gospodarka lokalna	33
2.7 Infrastruktura techniczna	37
2.8 Infrastruktura społeczna.....	41
2.9 Kultura.....	44
2.10 Współpraca z zagranicą.	45
3. Analiza SWOT dla Gminy Łobez	48
4. Misja Gminy Łobez	51
5. Priorytety rozwoju, cele strategiczne i działania	52
5.1 Priorytet 1. Zrównoważony rozwój gospodarczy gminy Łobez oparty o unikalne walory przyrodnicze.	53

5.2	Priorytet 2. Dostosowanie infrastruktury technicznej na terenie Gminy Łobez do wymogów nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy.	54
5.3	Priorytet 3. Rozwój rynku pracy oraz ograniczanie zjawiska bezrobocia.	55
5.4	Priorytet 4. Podniesienie jakości życia mieszkańców gminy Łobez w aspekcie społecznym.	56
6.	Wdrażanie i finansowanie strategii.....	58
6.1	System wdrażania	58
6.2	Finansowanie strategii.....	59
7.	Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej	60
7.1	System monitorowania realizacji strategii	60

1. Wprowadzenie

1.1 Strategia i cele jej opracowania.

Przedstawiana Strategia Rozwoju Gminy Łobez jest długookresowym programem trwałego i zrównoważonego rozwoju, w którym gmina świadomie przewiduje i na podstawie którego będzie kontrolowała swój rozwój.

Strategia Rozwoju Gminy Łobez ma na celu wskazanie rozwoju gminy przy zachowaniu równowagi między zakładanymi celami: gospodarczymi, społecznymi, ochrony środowiska. Strategia uwzględnia potrzeby wszystkich podmiotów funkcjonujących na jej obszarze, w tym przede wszystkim jej mieszkańców, przedsiębiorców oraz potencjalnych inwestorów.

Oczekiwania te nie będą mogły zostać osiągnięte bez możliwości prowadzenia przez władze samorządowe skoordynowanej i harmonijnej polityki rozwojowej przedstawionej w Strategii, której zwieńczeniem i uszczegółowieniem są m.in. Wieloletnie Programy Inwestycyjne (WPI) oraz corocznie uchwalany budżet gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Łobez powstała w oparciu o:

- 1) pogłębioną diagnozę i analizę danych statystycznych i opracowań stanowiących zasoby powszechnie dostępne;
- 2) spotkania z przedstawicielami organizacji pozarządowych, instytucji publicznych, przedsiębiorców i zakładów pracy;
- 3) konsultacje społeczne przeprowadzone w dniach od 1.10.2012 r. – 8.10.2012 r. wśród przedstawicieli władz samorządowych, sołtysów, kierowników jednostek organizacyjnych oraz mieszkańców Gminy Łobez;
- 4) badania ankietowe przeprowadzone w dniach od 1.10.2012 do 12.10.2012 r. (drogą tradycyjną i internetową – za pośrednictwem strony www.lobez.pl).

Funkcję uzupełniającą względem niniejszej Strategii pełnią też inne dokumenty gminne o charakterze strategiczno-operacyjnym, w tym m.in. „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łobez na lata 2009–2016”, „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Łobez na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017” i Plany Odnowy Miejscowości.

1.2 Funkcje strategii i zakres Strategii.

Strategia rozwoju gminy jest dokumentem, który powinien spełniać następujące funkcje:

- zapewnienie mechanizmów określających cele i zasady funkcjonowania gminy w perspektywie krótko i długoterminowej,
- planowanie rozwoju w oparciu o przyjęte założenia,
- minimalizacja zagrożeń rozwojowych gminy.

Strategia rozwoju gminy powinna być podstawą do:

- wyznaczania perspektywicznych kierunków rozwoju gminy,
- efektywnego zarządzania jej zasobami,
- umiejętnego przeciwdziałania zagrożeniom zewnętrznym wpływającym na rozwój gminy.

Jednocześnie, strategia ma być narzędziem realizacji założonej wizji i kierunków rozwoju, skutkującym:

- optymalnym wykorzystaniem finansowych środków własnych gminy,
- pozyskaniem środków zewnętrznych (w tym unijnych) przeznaczonych na rozwój społeczno-gospodarczy.

Przyjmując zakładane do realizacji cele i funkcje strategii należy przyjąć, iż nie może ona być dokumentem zawierającym nadmiar zbyt szczegółowych danych, które wpłyną na jakość i przejrzystość całej treści, a także spowodują jej szybką dezaktualizację.

Strategia stanowić ma wyznacznik dla proponowanych działań, a efekty jej wdrożenia oraz wskaźniki osiągniętych produktów i rezultatów będą odzwierciedlone w szeregu dokumentach operacyjnych niższego rzędu, sporządzanych corocznie w gminie.

Zakres strategii rozwoju można podzielić na dwie główne części:

- diagnostyczną oraz
- planistyczną.

Punktem wyjścia dla aktualizacji obecnie funkcjonującego dokumentu jest diagnoza stanu Gminy Łobez w 2012 roku, rozumiana jako syntetyczny zbiór informacji z wszystkich dziedzin życia społeczno-gospodarczego. Ma dostarczyć wiedzy na temat poziomu rozwojowego gminy, realizacji dotychczas wyznaczonych priorytetów i kierunków rozwoju i w konsekwencji doprowadzić do ustalenia wstępnych prognoz, przedstawionych następnie w analizie szans i zagrożeń.

W ten sposób, wyznaczony zostanie naturalny zasięg funkcjonowania strategii oraz identyfikacja obszarów problemowych, dla których rozwiązaniem będzie wdrożenie przyjętych na nowo priorytetów i kierunków działań.

Część diagnostyczną kończy analiza SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats), stanowiąca łącznik pomiędzy tą częścią strategii rozwoju gminy, a częścią planistyczną. Identyfikuje ona mocne i słabe strony gminy oraz szanse i zagrożenia dla jej rozwoju.

Analiza SWOT została poprzedzona również spotkaniami konsultacyjnymi przeprowadzonymi w dniach od 1.10.2012 r. – 8.10.2012 r. wśród przedstawicieli władz samorządowych, sołtysów, kierowników jednostek organizacyjnych, zakładów pracy,

przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i mieszkańców Gminy Łobez oraz badaniami ankietowymi przeprowadzonymi w dniach od 1.01.2012 do 12.10.2012 r. (drogą tradycyjną i internetową – za pośrednictwem strony www.lobez.pl).

W celu uzyskania jasnej analizy traktuje się mocne i słabe strony jako czynniki wewnętrzne z punktu widzenia społeczności lokalnej, na które gmina i jej mieszkańcy mają bezpośredni wpływ, zaś szanse i zagrożenia jako czynniki zewnętrzne wynikające z niezależnych zmian w otoczeniu.

Wiedza wynikająca z analizy strategicznej SWOT ma zapewnić wsparcie jakościowe procesów zarządczych i decyzyjnych w gminie oraz określić przewagi konkurencyjne względem innych samorządów, a także pomóc w podjęciu działań zmierzających do wykorzystania szans, bądź zmierzających do uniknięcia zagrożeń.

Drugą część strategii rozwoju gminy stanowi planowanie strategiczne, którego efektem końcowym będzie proces wdrożeniowy.

Na etapie planowania strategicznego, wykreowanie misji służyć ma określeniu wizji rozwoju gminy oraz obszarów jej aktywności. Misja wyznacza priorytety działań oraz długoterminowe cele strategiczne, a także pełni funkcje promocyjne. Odpowiednie wskazanie misji pomaga wyróżnić gminę i jej mieszkańców na tle powiatu, regionu i kraju.

Priorytety zostają zakreślone w głównym obszarze misji. Są to obszary, na których koncentrować się będą przyszłe działania gminy. Dla wybranych priorytetów formułuje się cele strategiczne, czyli efekty, które gmina poprzez swoją działalność chce osiągnąć w przyszłości.

Dokonane wybory w kontekście danych celów skutkować będą podejmowanymi w gminie procesami decyzyjnymi, odnoszącymi się zarówno do jej zasobów materialnych, jak i potencjału ludzkiego.

Określone i podjęte działania strategiczne pozwolą przenieść planowanie strategiczne na etap wdrożeniowy. Strategia stanie się podstawą do opracowania krótkoterminowych programów rozwoju społecznego i gospodarczego, te zaś skutkować będą realizacją konkretnych projektów inwestycyjnych i społecznych.

Opracowanie strategii rozwoju gminy jest warunkiem koniecznym, aby finansowanie poszczególnych zadań prowadzić nie tylko w oparciu o budżetowe środki własne, ale również kapitał inwestorów oraz pozabudżetowe środki pomocowe, krajowe i zagraniczne, w tym z Unii Europejskiej.

1.3 Uczestnicy procesu budowy strategii.

W proces budowy strategii obok ekspertów zewnętrznych zaangażowano:

- Radnych Rady Miejskiej w Łobzie. Rada Miejska w Łobzie ostatecznie zatwierdza treść strategii,
- pracowników Urzędu Miejskiego w Łobzie,
- kierowników jednostek organizacyjnych i pomocniczych Gminy Łobez,
- przedstawicieli zakładów pracy, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i instytucji publicznych,
- mieszkańców gminy Łobez.

Wszystkie te osoby brały udział w spotkaniach konsultacyjnych, mających za zadanie zebranie jak największej liczby opinii w sprawie budowy strategii rozwoju Gminy Łobez.

2. Charakterystyka i diagnoza aktualnego stanu społeczno-gospodarczego Gminy Łobez.

2.1 Położenie i obszar.

Gmina Łobez to gmina miejsko-wiejska w województwie zachodniopomorskim położona we wschodniej części powiatu łobeskiego nad rzeką Regą. Gmina Łobez graniczy od północy z gminą Resko (powiat łobeski) i Świdwin (powiat świdwiński), od zachodu z gminą Radowo Małe (powiat łobeski), od południa z gminą Węgorzyno (powiat łobeski) i od wschodu z gminą Drawsko (powiat drawski) i Brzeźno (powiat świdwiński).

Lokalizacja gminy Łobez na tle województwa zachodniopomorskiego.

Gmina leży na Wysoczyźnie Łobeskiej i Pojezierzu Drawskim. Przez gminę przepływa rzeka Rega. Granicę z gminą Brzeźno wyznacza Stara Rega, a z gminą Węgorzyno Brzeźnicka Węgorza i Reska Węgorza. Wszystkie te rzeki są dostępne dla kajaków. Tereny leśne zajmują 32% powierzchni gminy, a użytki rolne 56%

Gmina Łobez jest jednostką samorządu terytorialnego powołaną dla organizacji życia publicznego na swoim terytorium. Osoby stale zamieszkujące na obszarze gminy stanowią z mocy ustawy gminną wspólnotę samorządową. Siedzibą władz Gminy jest miasto Łobez.

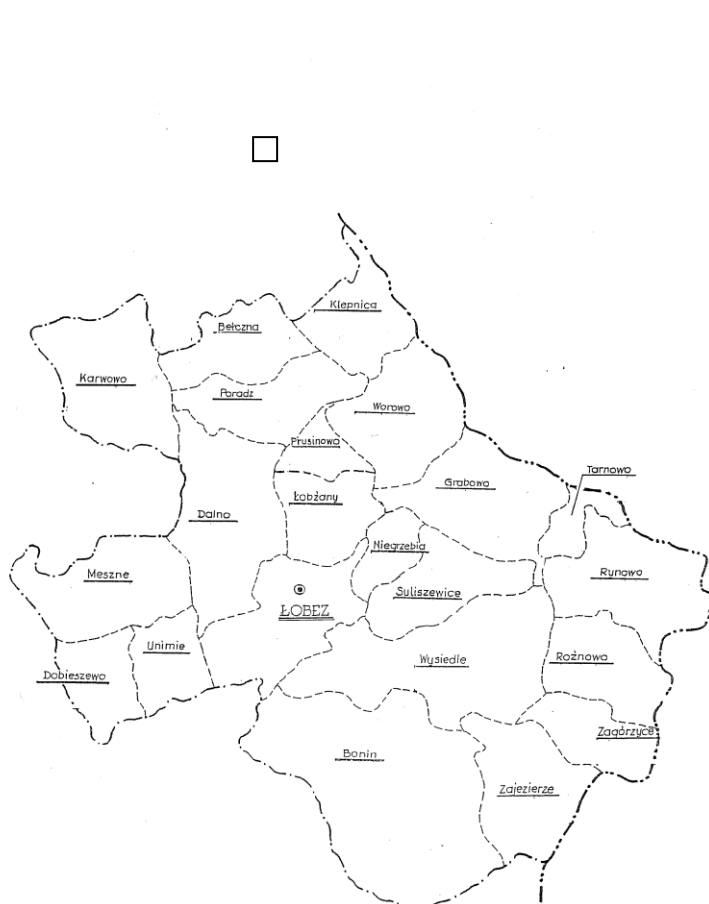
Podstawowym celem Gminy jest zaspakajanie zbiorowych potrzeb jej mieszkańców, tworzenie warunków do racjonalnego i harmonijnego rozwoju Gminy oraz warunków pełnego uczestnictwa mieszkańców w życiu wspólnoty.

Powierzchnia gminy Łobez wynosi 228 km², z czego powierzchnia miasta Łobez wynosi 11,75 km². Powierzchnia obszarów wiejskich wynosi 216,25 km².

W gminie Łobez krzyżują się ważne szlaki komunikacyjne: linia kolejowa Szczecin – Gdańsk oraz trasa samochodowa Gorzów Wielkopolski – Kołobrzeg. Niewielkie odległości: do Bałtyku (70 km do Kołobrzegu), do granicy zachodniej (80 km do Szczecina i 90 km do Kołbaskowa) oraz do międzynarodowego lotniska w Goleniowie (60 km), sprzyjają kontaktom gospodarczym i turystycznym. Główne drogi wyjazdowe z miasta prowadzą do Węgorzyna, Nowogardu, Reska, Świdwina i Drawska Pomorskiego.

W skład Gminy wchodzi 21 sołectw (Sołectwo Bełczna, Sołectwo Bonin, Sołectwo Dalno, Sołectwo Dobieszewo, Sołectwo Grabowo, Sołectwo Karwowo, Sołectwo Kłępnica, Sołectwo Łobżany, Sołectwo Mieszne, Sołectwo Niegzrzebia, Sołectwo Poradz, Sołectwo Prusinowo, Sołectwo Rożnowo Łobeskie, Sołectwo Rynowo, Sołectwo Suliszewice, Sołectwo Tarnowo, Sołectwo Unimie, Sołectwo Worowo, Sołectwo Wysiedle, Sołectwo Zagórzycze, Sołectwo Zajezerze) i 31 miejscowości.

Sołectwa w gminie Łobez

Legenda:

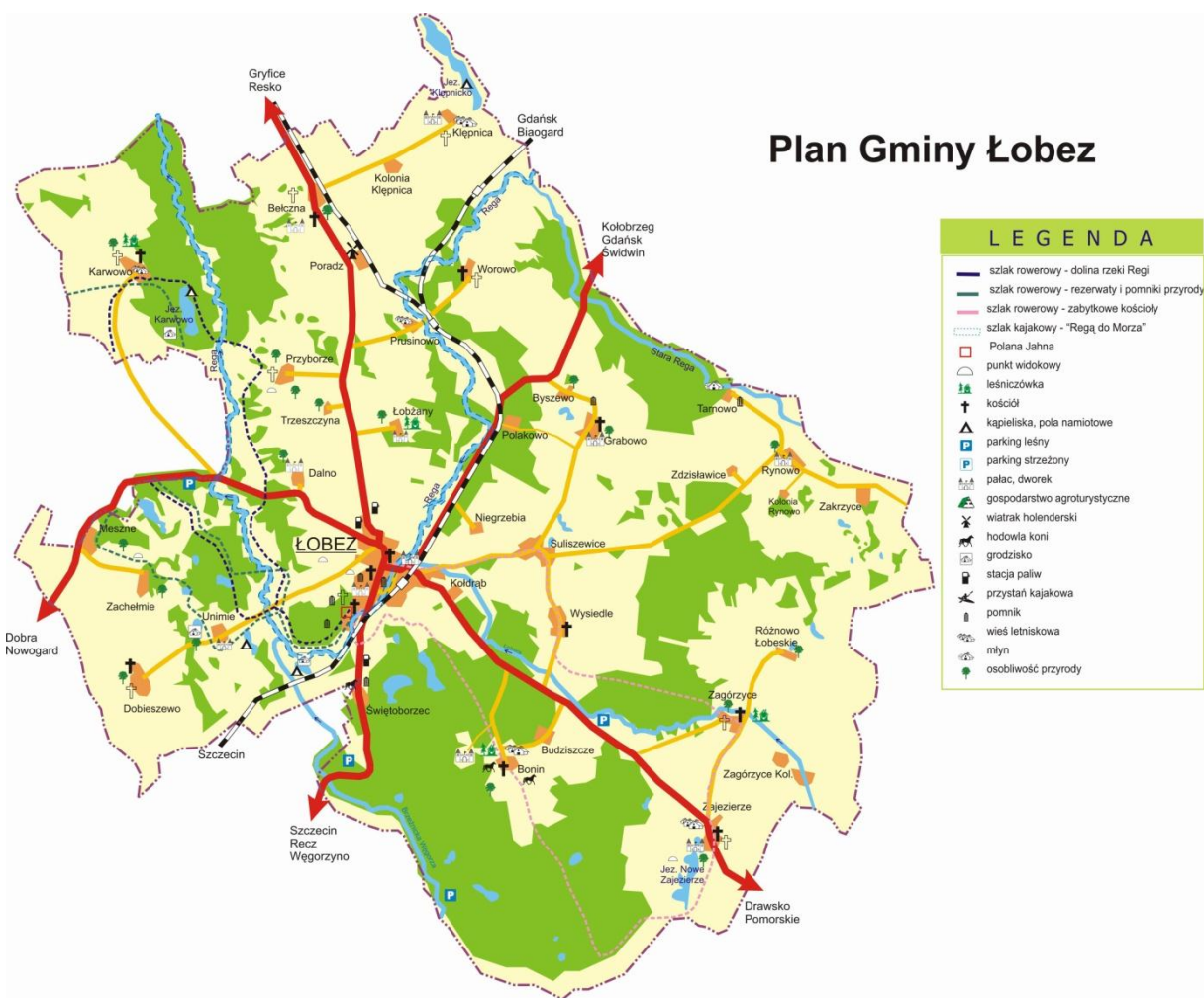
□ Siedziba Urzędu Miejskiego

--- granica gminy

----- granice sołectw

Sołectwa w Gminie Łobez

1. Sołectwo Karwowo,
2. Sołectwo Bełczna,
3. Sołectwo Kłępnica,
4. Sołectwo Poradz,
5. Sołectwo Worowo,
6. Sołectwo Prusinowo,
7. Sołectwo Dalno,
8. Sołectwo Mieszne,
9. Sołectwo Unimie,
10. Sołectwo Dobieszewo,
11. Miasto Łobez
12. Sołectwo Łobżany,
13. Sołectwo Niegzrzebia,
14. Sołectwo Grabowo,
15. Sołectwo Tarnowo,
16. Sołectwo Rynowo,
17. Sołectwo Rożnowo Łobeskie,
18. Sołectwo Zagórzycze,
19. Sołectwo Zajezerze
20. Sołectwo Bonin,
21. Sołectwo Wysiedle,
22. Sołectwo Suliszewice.

Gmina Łobez ma charakter rolniczo-przemysłowy. Dominującą branżą gospodarki jest przetwórstwo rolno-spożywcze.

Na terenie gminy przeważają małe i średnie gospodarstwa rolne. Średnia wielkość to nieco ponad 20 ha. Największe znaczenie mają jednak duże i samodzielne gospodarstwa. Rolnictwo opiera się w zasadzie na uprawie zbóż i w mniejszym stopniu ziemniaka. Ważną rolę odgrywają prace na licznych plantacjach truskawek oraz innych roślin plantacyjnych. Liczna grupa ludzi zbiera rośliny lecznicze. Odłowy karpia odbywają się w stawach hodowlanych w Boninie, Prusinowie i Łobzie. Hodowla zwierząt gospodarskich należy już do wyjątków.

2.2 Uwarunkowania społeczne

2.2.1 Demografia

Gminę Łobez zamieszkuje 14 183 osób, w tym 7290 kobiet i 6893 mężczyzn.

Podstawowe informacje o sytuacji demograficznej Gminy Łobez w latach 2008 - 2012 prezentują poniższe zestawienia.

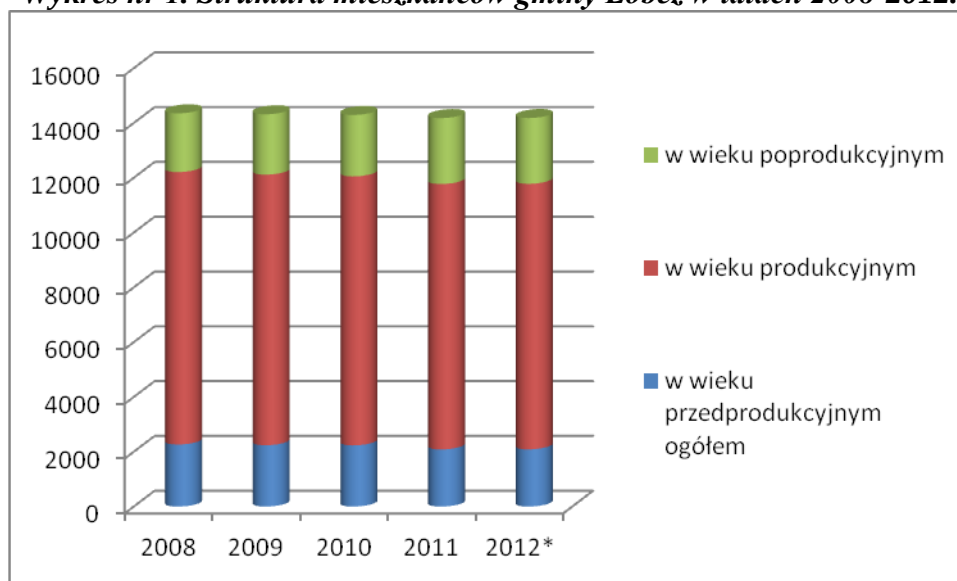
Tabela 1. Dane demograficzne gminy Łobez w latach 2008 – 2012

Rok	Ogółem			w wieku przedprodukcyjnym ogółem	w wieku produkcyjnym	w wieku poprodukcyjnym
	ogółem	mężczyźni	kobiety			
2008	14353	6924	7429	2266	9943	2144
2009	14320	6889	7431	2239	9876	2205
2010	14294	6888	7406	2235	9816	2243
2011	14180	6891	7289	2085	9688	2407
2012*	14183	6893	7290	2089	9691	2403

* - stan na dzień 30.09.2012r.

Źródło: <http://www.stat.gov.pl>

Wykres nr 1. Struktura mieszkańców gminy Łobez w latach 2008-2012.

* - stan na dzień 30.09.2012r.

Powyższy wykres przedstawia strukturę ludności gminy Łobez pod kątem zdolności produkcyjnych. Na uwagę zasługuje spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym, któremu towarzyszy wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 3. Dane demograficzne gminy Łobez w latach 2008 – 2012 – analiza porównawcza w stosunku do roku 2008 (rok 2008 = 100%).

Rok	ogółem			w wieku przedprodukcyjnym ogółem	w wieku produkcyjnym	w wieku poprodukcyjnym
	Ogółem	Mężczyźni	kobiety			
2008	100%	100%	100%	100%	100%	100%
2009	99,77%	99,49%	100,03%	98,81%	99,33%	102,85%
2010	99,59%	99,48%	99,69%	98,63%	98,72%	104,62%
2011	98,79%	99,52%	98,12%	92,01%	97,44%	112,27%
2012*	98,82%	99,55%	98,13%	92,19%	97,47%	112,08%

* - stan na dzień 30.09.2012r.

Wykres nr 2.

Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym w gminie Łobez w latach 2008-2012.

* - stan na dzień 30.09.2012r.

Liczba mieszkańców w gminie Łobez w wieku przedprodukcyjnym spadła w latach 2008-2012 o 177 osób, czyli o 7,81%. Biorąc pod uwagę obserwowaną od dłuższego czasu tendencję, należy się spodziewać pogłębienia tego zjawiska w następnych latach.

Wykres nr 3.

Liczba ludności w wieku produkcyjnym w gminie Łobez w latach 2008-2012.

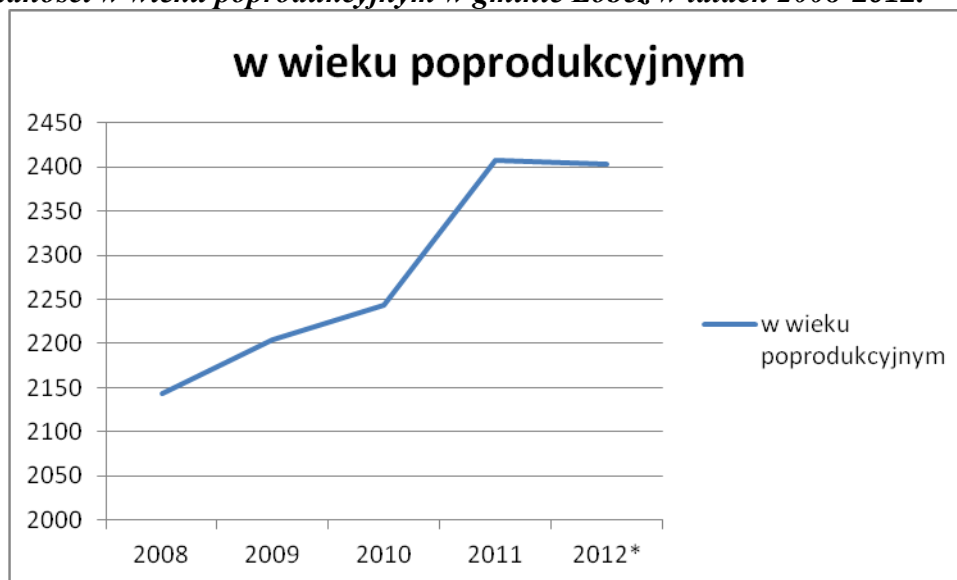

* - stan na dzień 30.09.2012r.

W latach 2008-2012 spadła również liczba ludności w wieku produkcyjnym. W analizowanym okresie, liczba ludności w tej grupie spadła o 252 osoby (o 2,53%). Biorąc pod uwagę spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, należy się spodziewać pogłębienia tego zjawiska.

Wykres nr 4.

Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w gminie Łobez w latach 2008-2012.

* - stan na dzień 30.09.2012r.

W latach 2008-2012 wzrosła znacząco liczba ludności w wieku poprodukcyjnym. W analizowanym okresie, liczba ludności w tej grupie wzrosła o 259 osób (o 12,08%). Biorąc pod uwagę obserwowane od lat tendencje demograficzne, należy się spodziewać pogłębienia tego zjawiska.

Tabela 2.

Procentowy udział poszczególnych grup w liczbie mieszkańców gminy Łobez ogółem.

rok	ogółem			w wieku przedprodukcyjnym %	w wieku produkcyjnym %	w wieku poprodukcyjnym %
	Ogółem (osoby)	mężczyźni %	kobiety %			
2008	14353	48,24%	51,76%	15,79%	69,27%	14,94%
2009	14320	48,11%	51,89%	15,64%	68,97%	15,40%
2010	14294	48,19%	51,81%	15,64%	68,67%	15,69%
2011	14180	48,60%	51,40%	14,70%	68,32%	16,97%
2012*	14183	48,60%	51,40%	14,73%	68,33%	16,94%

* - stan na dzień 30.09.2012r.

Na przestrzeni lat 2008 – 2012 zaobserwowano znaczącą zmianę w wielkości populacji w gminie Łobez. W latach 2008 – 2012 nastąpił spadek liczby ludności o 170 osób (ok. 1,2%).

2.2.2. Bezrobocie.

Tabela 4. Liczba osób bezrobotnych w gminie Łobez w latach 2008 – 2012.

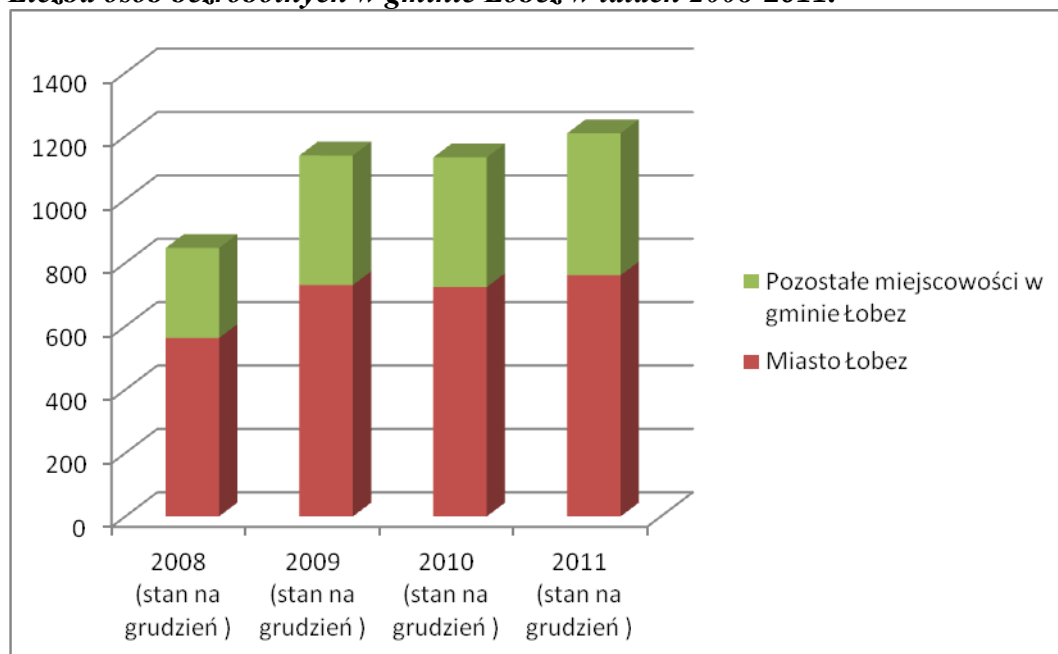
rok	Podział terytorialny	liczba bezrobotnych		w tym: z prawem do zasiłku	
		Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
2008 (stan na grudzień)	Miasto Łobez	563	334	179	107
	Pozostałe miejscowości w gminie Łobez	284	181	79	44
	Razem	847	515	258	151
2009 (stan na grudzień)	Miasto Łobez	730	390	210	86
	Pozostałe miejscowości w gminie Łobez	409	224	83	33

	Razem	1139	614	293	119
2010 (stan na grudzień)	Miasto Łobez	724	370	137	57
	Pozostałe miejscowości w gminie Łobez	409	216	59	20
	Razem	1133	586	196	77
2011 (stan na grudzień)	Miasto Łobez	761	402	136	68
	Pozostałe miejscowości w gminie Łobez	448	250	69	29
	Razem	1209	652	205	97

Dane źródłowe: <http://pup.lobez.ibip.pl/public/?id=158580>

Wykres nr 4.

Liczba osób bezrobotnych w gminie Łobez w latach 2008-2011.

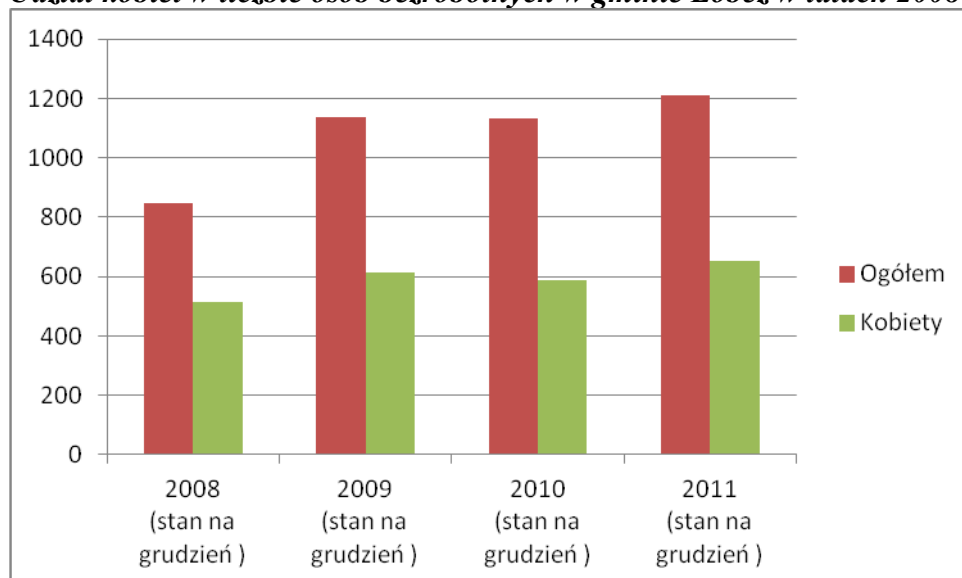

W analizowanym okresie zaobserwowano wzrost liczby osób bezrobotnych. Liczba osób bezrobotnych w gminie Łobez w roku 2008 wyniosła 847. Pod koniec roku 2011 w gminie Łobez było już 1209 osób bezrobotnych.

Wykres nr 5.

Udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych w gminie Łobez w latach 2008-2011

Udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych w analizowanym okresie spadł znacząco. W roku 2008 kobiety stanowiły 60% ogółu bezrobotnych w gminie Łobez. W roku 2011 w ogólnej liczbie bezrobotnych kobiety stanowiły jedynie 54%.

Wskaźnik bezrobocia w gminie Łobez na koniec sierpnia 2012 r. wyniósł 11,8%.

Tabela 5. Wskaźnik bezrobocia (procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym) w latach 2008- 2012 w gminie Łobez, województwie zachodniopomorskim.

Podział terytorialny	Grudzień 2008 r.	Grudzień 2009 r.	Grudzień 2010 r.	Grudzień 2011 r.
gmina Łobez	9%	12,1%	12,1%	12,9%
powiat łobeski	10,5%	14,5%	13,2%	14,3%
województwo zachodniopomorskie	7,4%	9,5%	9,9%	9,8%

Dane źródłowe: www.wup.pl

Tabela 6. Stopa bezrobocia (procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności aktywnej zawodowo (tzn. pracującej i bezrobotnej) w latach 2008- 2012 w kraju, powiecie łobeskim.

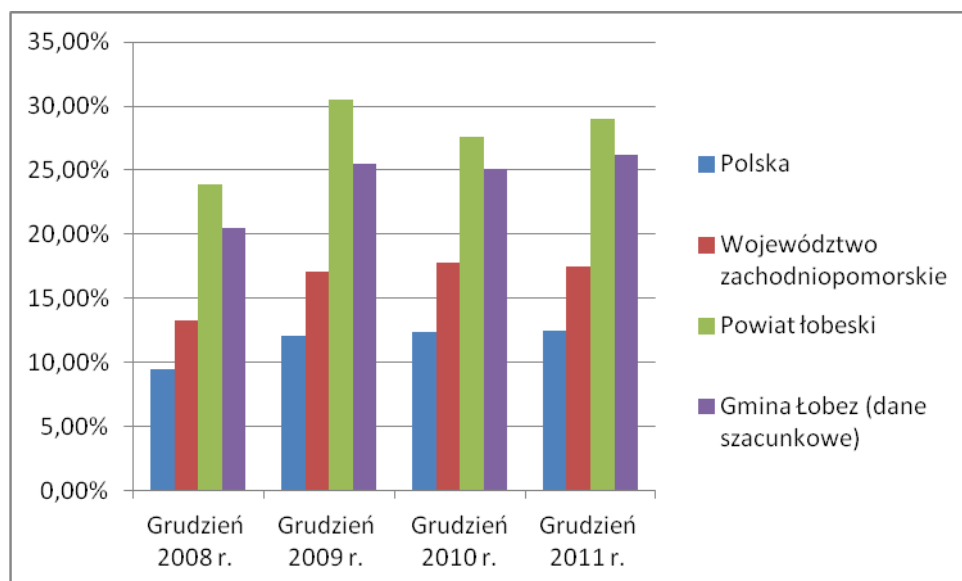
Podział terytorialny	Grudzień 2008 r.	Grudzień 2009 r.	Grudzień 2010 r.	Grudzień 2011 r.
Polska	9,5%	12,1%	12,4%	12,5%
województwo zachodniopomorskie	13,3%	17,1%	17,8%	17,5%
powiat łobeski	23,9%	30,5%	27,6%	29,0%
gmina Łobez (dane szacunkowe)	20,5%	25,5%	25,1%	26,2%

Dane źródłowe: www.stat.gov.pl

W powszechnie dostępnych danych dotyczących bezrobocia można znaleźć: stopę bezrobocia na poziomie powiatu, wskaźnik bezrobocia (udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym) w gminie i powiecie łobeskim. Na podstawie dostępnych danych oszacowano stopę bezrobocia w gminie Łobez przyjmując założenie, iż wskaźnik aktywności zawodowej w gminie Łobez jest równy wskaźnikowi dla powiatu łobeskiego.

Wykres nr 5.

Stopa bezrobocia w gminie Łobez w latach 2008-2011 na tle powiatu, województwa i kraju

Stopa bezrobocia w gminie Łobez była wyraźnie wyższa w porównaniu ze stopą bezrobocia w województwie zachodniopomorskim czy w kraju. Stopa bezrobocia w gminie Łobez była w latach 2008-2011 średnio o około 50% wyższa od stopy dla województwa i aż dwukrotnie wyższa od stopy dla Polski.

Oferty pracy dostępne na stronie internetowej <http://pup.lobez.ibip.pl>, wskazują na zapotrzebowanie lokalnego rynku pracy głównie na pracowników z wyuczonym zawodem, z wykształceniem niższym (m.in. traktorzysta, tokarz, mistrz produkcji w przemyśle drzewnym, spawacz-ślusarz, kucharz, szef kuchni, pomocnik kucharza, sprzątac/pokojówka, konstruktor-technolog, planista produkcji/logistyk).

2.2.3 Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest udzielana poprzez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łobzie.

Poniższa tabela przedstawia rodzaje udzielanej pomocy publicznej przez M-GOPS w Łobzie w latach 2009-2011

Tabela 11. Rodzaje udzielanej pomocy publicznej przez M-GOPS w Łobzie w latach 2009-2011

L.p.	Powód przyznania pomocy	Liczba osób/rodzin w 2009 r.	Liczba osób/rodzin w 2010 r.	Liczba osób/rodzin w 2011 r.
1.	Ubóstwo	437	494	483
2.	Bezrobocie	408	435	417
3.	Niepełnosprawność	234	228	212
4.	Długotrwała choroba	132	130	108
5.	Alkoholizm	110	118	114
6.	Samotne wychowywanie dzieci	55	59	61
7.	Wielodzietność	32	36	36
8.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	56	67	58
9.	Powrót z zakładu karnego	3	3	5
10.	Bezdomność	18	20	19
11.	Narkomania	1	4	2
12.	Zdarzenia losowe	0	23	5
13.	Kłęska suszy	0	37	0

Zdecydowanie najczęstszą przyczyną, w związku z którą mieszkańcy gminy Łobez wnioskuje o pomoc z systemu pomocy społecznej jest **ubóstwo** (437 beneficjentów w 2009 r., 494 w 2010 r. i 483 w 2011 r.) oraz **bezrobocie** (2009 r. - 408 osób, 2010 r. – 435 osób i w 2011 r. – 417 osoby). Brak zatrudnienia wpływa na życie i funkcjonowanie całej rodziny, jest źródłem problemów i patologii. W miarę przedłużania się okresu pozostawania bez pracy problemy te narastają i rodzą kolejne, takie jak ubóstwo, frustracja, izolacja, alkoholizm, bezradność życiowa.

Kolejne istotne przyczyny udzielanego wsparcia przez gminę to problemy związane z niepełnosprawnością (212 osób w 2011 r.), długotrwałą chorobą (108 osób w 2011r.), alkoholizmem (114 osób w 2011 r.), problemy opiekuńcze (w tym: samotne wychowywanie dzieci, wielodzietność, potrzeba ochrony macierzyństwa), bezdomność, narkomania i zdarzenia losowe.

Plan finansowy MGOPS na 2012 na realizację zadań własnych gminy z zakresu pomocy społecznej wynosi 4.317.905 zł, na realizację zadań zleconych 5.173.225 zł.

2.2. Środowisko przyrodnicze.

Ziemia Łobeska, tak jak całe Pomorze charakteryzuje się różnorodnością form roślinnych i zwierzęcych. Dużo jest lasów i zadrzewień, więcej niż przeciętnie w Polsce i w Europie. Nie są to zwarte obszary, lecz kępy leśne rozrzucone po całej gminie, najczęściej w pobliżu rzek i jezior. Wśród mieszanych lasów przeważa sosna, buk, dąb, brzoza i świerk. Piękne lasy bukowe porastają zbocza doliny Regi na południowy-zachód od Łobza (Łobeskie Bieszczady) oraz w okolicach Karwowa. Rarytasem dla myśliwych są przebogate tereny łowieckie, na których występują jelenie europejskie, sarny, dziki, lisy, zające, kuny i ptactwo wodne, m.in. dzikie kaczki, dzikie gęsi, łyski i inne ptactwo łowne. Działają tu cztery koła łowieckie: „Lis” Łobez, „Jeleń” Łobez, „Cyranka” Szczecin i „Rogacz” Węgorzyno. Wielkim bogactwem lasów łobeskich są jagody, borówki, żurawiny, maliny, jeżyny i grzyby. Przy sprzyjających warunkach pogodowych sezon grzybobrania trwa od czerwca do późnej jesieni.

Stosunkowo dużo zachowało się na terenie gminy drzew pomnikowych. Sędziwe okazy spotkać można w wiejskich parkach podworskich, na cmentarzach, przy zabudowaniach oraz przy drogach (aleje klonowe, lipowe, jesionowe, brzozowe). Najokazalsze okazy zostały ustanowione **pomnikami przyrody**. Są to dąb „Bartek” w Unimiu, lipa „Elizabeth” i platan „Dzidźka” w Zachełmiu, kasztan „Cichowo” nad Mielnicą pomiędzy Strzmiem, a Zachełmiem oraz głąz narzutowy w Przyborzu.

Na szczególną uwagę zasługują cenne osobliwości przyrodnicze. W pierwszej kolejności wskazać należy łobeliowe jeziora. Są to jeziora o małej twardości wody, a także stosunkowo słabo zeutrofizowane. Nazwę swą zawdzięczają zimozielonej roślinie wodnej łobeli jeziornej - reliktu borealno-atlantyckiego. Niski poziom zeutrofizowania sprawia, że woda ma dużą przezroczystość i piaszczysto-muliste dno. Są to m.in.: jezioro Chełm, bobrowe mokradła na południe od Świętoborca, czy storczykowe jezioro Klępnica Mała. Ciekawymi elementami przyrody są liczne polodowcowe oczka wodne i zarastające je torfowiska. Zachowała się tu często roślinność relikтовая, występująca bardzo rzadko na tych terenach. Wskazać tu należy Kniewskie Błota, gdzie występuje bagno zwyczajne - roślina klimatu północnego. W parkach i na cmentarzach warto zwrócić uwagę na stanowiska bluszczu pospolitego.

Oprócz zwierzyny łownej łobeskie ostępy leśne i bezdroża gwarantują spotkanie również innych ciekawych, często rzadkich gatunków zwierząt, jak łabędzie, żurawie, zimorodki, kanie rude, kruki, czarne bociany, wiewiórki i borsuki. Cierpliwy obserwator może wypatrzeć bobra, wydrę, żółwia błotnego, orlika krzykliwego i bielika - zwierzęta wpisane do Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. W ostępach leśnych można spotkać zaskronca i żmiję zygzakowatą. Sprzyjające warunki do bytowania i lęgu dla zwierzyny stanowią leśne uroczyska, mokradła, mszary, podmokłe brzegi jezior i starorzecza.

Jedną z interesujących osobliwości przyrodniczych gminy jest obszar pomiędzy Przyborzem i Prusinowem oraz Rynowem i Rożnowem Łobeskim, charakteryzujący się obecnością wielu drobnych oczek pochodzenia wytopiskowego oraz pagórków zwanych kemami. Te małe zbiorniki wodne wraz z otaczającymi je lasami i łąkami stanowią dogodne miejsca dla bytowania różnych drobnych zwierząt, w tym ptaków. Szczególnie wyjątkowy jest tzw. czapliniec, gdzie gnieździ się około 70 par czapli siwej.

Ukryte wśród lasów jeziora i oczka wodne są atrakcją zarówno dla amatorów sportów wodnych, jak i dla wędkarzy. W łobeskich rzekach i jeziorach żyje wiele gatunków ryb. Wypatrzeć można również raki. Na sympatyków wędkowania czekają pstrąg, szczupak, karp, lin, leszcz, sum, troć i węgorz. Działają dwa kluby wędkarskie - „Karaś” i „Pstrąg” oraz Łobeskie Towarzystwo Wędkarskie.

Na terenie gminy Łobez znajduje się fragment obszaru specjalnej ochrony ptaków - **Ostoja Ińska** (kod obszaru PLB320008) wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów **specjalnej ochrony ptaków Natura 2000** (Dz.U.04.229.2313). Obszar ten na terenie gminy Łobez zajmuje 328,7 ha. Ostoja Ińska to obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa Ptasia) o randze europejskiej E 08. Na jej terenie występuje co najmniej 29 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W ostoi gniazduje ponad 140 gatunków ptaków. Jest to bardzo ważna ostoja bielika i kilku innych gatunków drapieżnych, kilku gatunków kaczek i żurawia (>1% populacji krajowej). W okresie lęgowym obszar zasiedla c. 10% populacji krajowej (C3) cyraneczki, gągoła i krakwy, co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: cyranka, gęgawa, nurogęś, perkoz rdzawoszyi, samotnik, bąk (PCK), bielik (PCK), błotniak stawowy, bocian czarny, kania czarna (PCK), kania ruda (PCK), orlik krzykliwy (PCK), puchacz (PCK), rybitwa czarna, rybitwa białowąsa (PCK), przepiórka, strumieniówka i zimorodek; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występują: bocian biały, derkacz, gąsiorek, lerka, muchołówka mała, trzmielojad, dzięcioł czarny, perkoz, zausznik, łabędź niemy, płaskonos i srokosz. W okresie wędrówek występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego (C2) następujących gatunków: bielik (30-35 osobników) i żuraw (1800-2000 osobn.); w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występują: łabędź krzykliwy (do 480 osobn.), cyraneczka (1000 osobn.), siewka złota (do 450 osobników), łączak (do 800 osobników) i batalion (do 1200 osobników). Dobrze zachowane zbiorowiska roślinne zwłaszcza leśne, oprócz nich, duże znaczenie przyrodnicze ma roślinność wodna i terenów podmokłych. Występują tu też cenne zespoły roślinności łąkowej. Na terenie ostoi znajdują się stanowiska licznych storczykowatych. Stosunkowo niska gęstość zaludnienia, niski stopień urbanizacji i uprzemysłowienia oraz odśrodkowy układ hydrograficzny ostoi sprzyja zachowaniu i ochronie wartości przyrodniczych. (źródło: www.natura2000.gdos.gov.pl).

Tabela 7. Wykaz potencjalnych rezerwatów przyrody na terenie gminy Łobez (na podstawie Waloryzacji przyrodniczej województwa zachodniopomorskiego (Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie, 02.2010 r.)).

L.p.	Nazwa	Cel Ochrony	Stan zachowania walorów przyrodniczych	Zagrożenia
1.	STORCZYKOWE UROCZYSKO JEZIORA KLĘPNICA MAŁA	zachowanie licznej populacji storczyka kruszczyka szerokolistnego rosnącego w lesie nad jeziorkiem i na mechowisku	dobry	zmiana stosunków wodnych, wycinka drzew i roślinności, zanieczyszczenie Środowiska (np. spływ biogenów z pól), zabudowa terenu
2.	LOBELIOWE JEZIORO CHEŁM	zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych oligotroficznego jeziora z charakterystyczną roślinnością i stanowiskiem chronionego ginącego gatunku flory - lobelii jeziornej	dobry	zmiana stosunków wodnych, wycinka drzew i roślinności, zanieczyszczenie środowiska, antropopresja
3.	MSZAR KOŁO ŁOBESKIEJ STADNINY KONI	zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych żywego mszaru z postępującym procesem torfotwórczym, łącznie z dystroficznym jeziorkiem torfowym; występuje tu charakterystyczna roślinność torfowiskowa i wodna z chronionymi i zagrożonymi	dobry	zmiana stosunków wodnych, wycinka drzew i roślinności, zanieczyszczenie środowiska, antropopresja

L.p.	Nazwa	Cel Ochrony	Stan zachowania walorów przyrodniczych	Zagrożenia
		wyginięciem gatunkami flory		
4.	BOBROWE MOKRADŁA KOŁO ŚWIĘTOBORCA	zachowanie walorów krajobrazowych i przyrodniczych naturalnych i półnaturalnych biocenoz bagiennych siedlisk zasobnych w wapń, z rzadkimi gatunkami roślin, z siedliskami wielu chronionych i rzadkich gatunków zwierząt	dobry	zmiana stosunków wodnych, a zwłaszcza melioracje prowadzące do osuszenia terenu, regulacja rzeki, zmiana sposobu użytkowania gruntów, eksploatacja torfu
5.	ŚRÓDLEŚNY MSZAR BRZOSOWY	zachowanie w celach naukowych i dydaktycznych walorów przyrodniczych mszaru przejściowego z charakterystyczną roślinnością	dobry	zmiana stosunków wodnych, wycinka drzew i roślinności, zanieczyszczenie środowiska, antropopresja
6.	CIANOWSKIE TRZĘSAWISKO	zachowanie walorów przyrodniczych otwartego pła o żywym procesie torfotwórczym na dużym zbiorniku wodnym z charakterystyczną roślinnością i chronionymi gatunkami flory	dobry	zmiana stosunków wodnych, wycinka drzew i roślinności, zanieczyszczenie środowiska, antropopresja

Jeziora na terenie gminy Łobez

Na terenie gminy przeważają niewielkie, ale malownicze jeziora i oczka wodne ukryte wśród lasów, często w dolinach rzecznych. Są to zazwyczaj formy pochodzenia polodowcowego. Największe to: jezioro Klępnicko, jezioro Karwowo i jezioro Nowe Zajezerze.

Jezioro Klępnicko. Powierzchnia akwenu wynosi ponad 52 ha. Maksymalna głębokość zbiornika sięga 4,5 m, a średnia głębokość wynosi 1,8 m. Objętość wody w jeziorze obliczono na 1089,9 tys. m³. Jezioro wypełnia rynną polodowcową, będącą fragmentem doliny Molstowej, Regi i Starej Regi. Bezpośrednia zlewnia jeziora charakteryzuje się przewagą lasów. Klępnicko jest zbiornikiem o niekorzystnych warunkach naturalnych, jest też bardzo podatne na degradację biologiczną. W 2005 roku dokonano badań czystości wód jeziora, w których stwierdzono III kategorię podatności na degradację, a także I klasę czystości wody. Klępnicko nie odbiera zanieczyszczeń z punktowych źródeł. Nad południowo-zachodnim brzegiem usytuowana jest wieś Klępnica. Klępnicko należy w całości do gminy Łobez. Wzdłuż północno-zachodniego brzegu przebiega granica między gminą Łobez a gminą Resko. Wzdłuż wschodniego brzegu jeziora przebiega granica między powiatem łobeskim a powiatem świdwińskim (gmina Świdwin). Administratorem wód Klępnicka jest Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie. Utworzył on obwód rybacki, który obejmuje wody Klępnicka wraz z wodami strugi Klępnicy. Na terenie Klępnicka obowiązuje zakaz używania jednostek pływających z napędem spalinowym z wyłączeniem łodzi rybaków zawodowych.

Jezioro Karwowo znajduje się w odległości ok. 500 metrów od rzeki Regi oraz niecałego kilometra od zabudowań mieszkalnych wchodzących w skład wsi Karwowo. Powierzchnia jeziora wynosi około 33,3 ha, długość - 1,1 km a maksymalna głębokość sięga 4,2 m (średnia wynosi zaś 3,5 metra). Nad brzegiem Karwowa umiejscowiono liczne kładki dla wędkarzy. Na wschodnim brzegu znajduje się zaś kąpielisko z pomostem, zadaszeniami, miejscem na ognisko, leśnym parkingiem i polem namiotowym. Akwen otoczony jest lasem bukowym. Do brzegów jeziora prowadzi niebieski szlak rowerowy o długości 12,7 km, wytyczony z Przyborza. Jezioro Karwowo jest także siedliskiem wielu gatunków ryb, takich jak lin, szczupak pospolity, okoń, płoć, karp czy węgorz. Z tego powodu stanowi także dość popularne łowisko - wytyczono tutaj obwód rybacki nr 12 wchodzący w skład zlewni rzeki Regi. W skład tego obwodu wchodzi także kanał łączący rzekę z jeziorem. Na wodach Karwowa obowiązuje zakaz używania jednostek pływających z napędem spalinowym.

Jezioro Nowe Zajezerze. Powierzchnia zwierciadła wody według różnych źródeł wynosi od 25,0 ha - 26,98 ha. Zwierciadło wody położone jest na wysokości 115,6 m n.p.m. Nowe Zajezerze w typologii rybackiej jest jeziorem karasiowym. Jezioro znajduje się w zlewni strugi Łożnicy. Nowe Zajezerze posiada nieregularną linią brzegową, wydzielającą cztery zatoki. Nad brzegiem jeziora we wsi Zajezerze zlokalizowany jest zespół pałacowo-parkowy.

Z Łobza stosunkowo blisko jest nad jezioro Dybrzno i jezioro Moszczenica. Z łatwością można tu dotrzeć rowerem lub pieszo. Jezioro Moszczenica położone jest kilkaset metrów od wsi Unimie, 4 km od Łobza. Nad południowym jego krańcem wytyczono kąpielisko z charakterystycznym pomostem, polem namiotowym i miejscem na ognisko. Niewielkie jezioro o pow. 10 ha o rynnowym kształcie położone jest w otoczeniu leśno-łąkowym.

Jezioro Miejskie (Dybrzno), oddalone jest od rogatek Łobza o około 1,5 km. Akwen o pow. 8 ha położony jest wśród lasów i łąk. W sąsiedztwie bystrym nurtem przepływają Rega i Brzeznicka Węgorza. Tuż obok znajduje się grodzisko słowiańskie. Kąpielisko z pomostem i polem namiotowym znajduje się w sąsiedztwie Stada Ogierów.

Niewielkie jezioro Chełm o pow. 7 ha, położone w okolicach Unimia, zwraca uwagę ze względu na lobelię jeziorną. To unikalna roślina, najcenniejszy gatunek florystyczny gminy Łobez, objęty całkowitą ochroną. Jedyne wpisane do Polskiej Czerwonej Księgi Roślin. Lobelii, roślinie skąpożywej, sprzyja oligotroficzny charakter jeziora (jezioro ubogie w substancje odżywcze z dobrze natlenioną wodą). Projektowane jest objęcie akwenu ochroną rezerwatową. Jezioro otoczone jest lasem sosnowo-dębowym. Nad brzegiem postawiono zadaszenia oraz wytyczono miejsce na bezpieczne ognisko. Jest to wspaniałe miejsce do organizacji imprez okolicznościowych.

Pomiędzy Zachełmieniem a Strzmiem położone jest jezioro Biały Zdrój (Duże, Strzmielie, Płytkie). Znaczna część lustra wody zajęta jest przez trzcinowiska i roślinność mszarną. Dostęp do brzegu jest bardzo utrudniony, gdyż jezioro otoczone jest w całości mokradłami i bagnami. Takie środowisko sprzyja występowaniu specyficznych gatunków roślin i zwierząt, w szczególności ptaków.

Rzeki na terenie gminy Łobez

Gmina Łobez w całości położona jest w środkowej części dorzecza Regi, którego ogólna powierzchnia wynosi 2.672 km². Źródła rzeki znajdują się na Pojezierzu Drawskim na wysokości 177,5 m n.p.m. Rega uchodzi bezpośrednio do morza w miejscowości Mrzeżyno. Jej długość wynosi 179 km. Rega jest rzeką niziną, w górnym odcinku o charakterze podgórskim. Na obszarze mniejszego spadku wije się zakolami. Na południe od Łobza, zmieniając kierunek płynięcia z południowego na północny, wykształciła charakterystyczny przełom. Planowany krajobraz chroniony - dolina rzeki Regi.

Ważniejsze dopływy Regi na terenie gminy (wszystkie lewobrzeżne) to: Stara Rega, Łożnica, Brzeznicka Węgorza i Mielnica. Ponadto na sieć wodną składa się wiele bezimiennych strumieni, bystro przeciskających się leśnymi wąwozami. Łożnica, w całości płynąca przez gminę Łobez, wypływa wśród łąk i bagien w okolicach wsi Zagórze. Zasiliwszy młyny w Łobzie, kończy bieg w jednym z ramion Regi. Rzeczka Mielnica odprowadza wody z Jeziora Głębokiego i jez. Biały Zdrój. Na Starej Redze we wsi Tarnowo obok zabytkowego młyna rozpoczyna się szlak kajakowy „Regą do Morza”.

2.3. Turystyka

Na terenie gminy Łobez istnieją korzystne warunki do uprawiania turystyki kwalifikowanej oraz agroturystyki. Bogactwo zasobów naturalnych (duże zalesienie) daje potencjalnym turystom możliwość wypoczynku na łonie przyrody. Z kolei amatorzy turystyki konnej znajdują w gminie możliwość jazdy konnej. Organizowane są spływy kajakowe rzeką Regą, które przyciągają rokrocznie rzeszę amatorów kajakarstwa. Nie bez znaczenia dla rozwoju gminy jest również turystyka łowiecka. Bogactwo lasów na terenie gminy daje myśliwym duże możliwości w zakresie organizacji polowań.

LEŚNA ŚCIEŻKA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

W 2000 roku w okolicach Łobza została utworzona Leśna Ścieżka Edukacji Ekologicznej. Pieszna trasa o długości 10 km łączy elementy turystyki i rekreacji z edukacją ekologiczną. Ścieżka prowadzi przez park miejski oraz lasy i łąki, ciągnące się wzdłuż Regi, aż po okolice Unimia i śródlęsnego jeziora Chełm. Początek trasy to Polana Jahna, zlokalizowana w dębowo-bukowym parku leśnym, u stóp zbocza zwanego „Łobeskimi Bieszczadami”, będącego fragmentem doliny Regi. Na szlaku zbudowano kilkanaście punktów dydaktycznych z tablicami informacyjnymi o przyrodzie i jej ochronie.

Wśród przystanków wyróżnić warto: gospodarkę łowiecką z amboną myśliwską, paśnikiem i innymi budowlami ustawionymi na skraju lasu, przystań kajakową nad Regą - pole namiotowe, dwa drewniane mostki przerzucane przez rzekę i starorzecze, stanowiące skrót nad jezioro Chełm, leśną kotlinkę zwaną „piekiełkiem”, dawny niemiecki kort tenisowy i amfiteatr, tu znajduje się drewniana wiata z ławostołami i miejscem na ognisko.

TRASY ROWEROWE

Trasy rowerowe wytyczone zostały w 2002 r. z uwzględnieniem najciekawszych miejsc krajobrazowo-przyrodniczych i architektonicznych w okolicach Łobza. Szlaki nie są trudne i zapewniają aktywny wypoczynek dla całej rodziny. Prowadzą wśród lasów, pól i jezior, przeważnie drogami polnymi i przecinkami leśnymi. Na trasach ustawiono znaki rowerowe, tablice kierunkowe i plansze poglądowo-edukacyjne z opisem najciekawszych obiektów. Szczególnie atrakcyjne i pożyteczne są dla miłośników przyrody, szukających osobliwości przyrody, ciekawych krajobrazów i obiektów zabytkowych.

1) Szlak rowerowy - Doliną Rzeki Regi (niebieski szlak rowerowy)

Trasa: Łobez (0 km) - Przyborze (10 km) - jezioro Karwowo (12,7 km) - Karwowo (14,5 km) - Smorawina (17,6 km) - rzeka Mielnica (21,4 km) - jezioro Chełm (24,0 km) - Łobez (29,1 km).

Szlak ma swój początek i koniec w Łobzie na Polanie Jahna. Polana nazywana też powszechnie przez mieszkańców miasta „patelnią”, zlokalizowana jest za cmentarzem miejskim w dębowo-bukowym parku leśnym, u stóp zbocza, będącego fragmentem doliny Regi. W tym miejscu rozpoczyna się także Leśna Ścieżka Edukacji Ekologicznej (szlak

pieszy). Niemal w całości szlak przebiega drogami polnymi i leśnymi, w niewielkim stopniu utwardzonymi. Szlak dwukrotnie przecina rzekę Regę. Częściowo biegnie wspólnie ze szlakiem zielonym. Na trasie są dwa strome podjazdy i dwa strome zjazdy, w trakcie pokonywania brzegu doliny Regi.

Szlak wytyczono z myślą o prezentacji ciekawego tworu natury, jakim jest dolina rzeczna. Jest to jeden z najbardziej charakterystycznych elementów krajobrazu Ziemi Łobeskiej. Rzeką tworzy głęboką dolinę o wysokich stromych zboczach, często porośniętą starymi lasami. Różnica poziomów nierzadko przekracza 50 m. Dno doliny zajmują jeziora, liczne oczka wodne i starorzecza. Na trasie warto zwrócić uwagę na głąz narzutowy i wzgórze lotniarzy w Przyborzu. W roku 2006 wytyczono łącznik o długości 3,3 km szlaku ze szlakami rowerowymi Nadleśnictwa i Gminy Resko. Oznaczony kolorem niebieskim odcinek zaczyna się w okolicach jeziora Karwowo gdzie ustawiona jest tablica z opisami szlaków na terenie gminy Resko, a kończy się na polanie w pobliżu granic Gmin i Nadleśnictw: Łobez i Resko, tu z kolei umieszczona jest tablica z mapą Łobeskich szlaków rowerowych i ich opisami w języku polskim i angielskim.

2) Szlak rowerowy - Pomniki i Rezerwaty Przyrody (zielony szlak rowerowy)

Trasa: Łobez (0 km) - Unimie (4,4 km) - Zachęlmie (7,5 km) - Meszne (9,5 km) - Strzmiele (10,7 km) - jezioro Piaski (19,4 km) - Karnice (22,6 km) - Karwowo (25,5 km) - jezioro Chełm (35,8 km) - Łobez (41 km)

Szlak ma swój początek i koniec w Łobzie na Polanie Jahna. Dwukrotnie przecina Regę. Częściowo biegnie wspólnie ze szlakiem niebieskim. Przebiega przeważnie drogami polnymi i przecinkami leśnymi. Szczególnie atrakcyjny i użyteczny jest dla miłośników przyrody, poszukujących osobliwości natury oraz obiektów zabytkowych.

Szlak prezentuje osobliwości przyrody ożywionej Ziemi Łobeskiej. Na trasie warto zwrócić uwagę na rezerwat przyrody, 6 drzew pomników przyrody i grodzisko słowiańskie. Rezerwat przyrody Mszar nad jeziorem Piaski powstał dla ochrony torfowiska, tworzącego się w wyniku zarastania zatoki, odciętej przez szuwały i zarośla wierzbowe. Szczególnie interesujące są również kościół i zamek we wsi Strzmiele. Osada stanowiła „wilcze gniazdo” Borków. W 1348 r. otrzymała prawa miejskie. Zamek rodu Borków zbudowany został w XVI w., następnie przebudowany i odnowiony. Prezentuje styl baroku pomorskiego. Aktualnie znajduje się w nim filia Archiwum Państwowego w Szczecinie. Obok stoi kościół pw. Najświętszej Marii Panny i św. Andrzeja. Zbudowany w stylu baroku w 1722 r. odbudowany od podstaw w 1995 r. Ciekawa ośmioboczna wieża.

3) Szlak rowerowy - Zabytkowe Kościoły Wiejskie (żółty szlak rowerowy)

Trasa: Łobez (0 km) - Bonin (7,7 km) - Cianowo (14,7 km) - Zajezerze (17,5 km) - Zagórzycze (20,7 km) - Wysiedle (25,7 km) - Suliszewice (28,1 km) - Łobez (34,2 km)

Szlak ma swój początek na Polanie Jahna, a kończy się przy stacji kolejowej w Łobzie. Wytyczono go w celu zapoznania turystów z zabytkami sakralnymi gminy Łobez. Szczególnie warty obejrzenia jest kościół pw. Świętej Trójcy w Wysiedlu. Trasa prowadzi pagórzystym terenem Pojezierza Drawskiego. W większości jedziemy drogami polnymi i leśnymi, w niewielkim stopniu utwardzonymi (asfalt, bruk). Na trasie spotykamy szlaki turystyczne Pojezierza Drawskiego.

4) Szlak rowerowy - Łobeskie Stadniny Koni (czerwony szlak rowerowy)

Łobez (0 km) - Świętoborzec (2,5 km) - Bonin (7,2 km) - Łobez (13,8 km)

Szlak ma swój początek na Polanie Jahna, a kończy się przy stacji kolejowej w Łobzie. Łączy on ośrodki konne w Łobzie i Boninie. Trasa jest krótka, wytyczona leśnymi duktami, miejscami bywa trudna. Prowadzi przez teren Stada Ogierów w Łobzie-Swiętoborcu oraz wieś Bonin, gdzie funkcjonują ośrodki konne. Warto też zwrócić uwagę na ruiny młyna nad Brzeźnicką Węgorzą, zwane Białym Młynem.

5) Szlak rowerowy - trasa dla rowerów górskich (oznakowany jednostronnie, kolorem niebieskim z napisem MTB)

Trasa Rowerowa (MTB) dla Rowerów Górskich - szlak rowerowy niebieski z napisem MTB - oznakowana jednostronnie .

Łobez (0,0 km)- Bonin (5,5 km)-Zbrojewo(17,2km)- Brzeźniak(20,3km)-Bonin Zakład Treningowy (28,7km)- Łobez 36,8 km.

Szlak ma swój początek i koniec na ul. Podgórznej w Łobzie (skrzyżowanie z ul. Strumykową). Prowadzi nieutwardzonymi drogami i przecinkami leśnymi Nadleśnictwa Łobez. Przecina pagórzysty, bardzo urozmaicony teren Pojezierza Drawskiego.

Szlak jest trudny, szczególnie atrakcyjny dla miłośników kolarstwa górskiego. Na trasie pokonujemy liczne strome podjazdy i zjazdy. Prowadzi zarówno nie sprawiającymi większych trudności drogami żwirowymi, jaki i trudnymi do przebycia, nierzadko piaszczystymi drogami i drózkami leśnymi. Dwukrotnie przecina rzekę Brzeźnicką Węgorzę. Będziemy mieli okazję podziwiać niepowtarzalne walory krajoznawcze i przyrodnicze Ziemi Łobeskiej i Pojezierza Drawskiego.

Częściowo biegnie wspólnie ze szlakami żółtym i czerwonym. W Brzeźniaku spotyka drawski czarny szlak rowerowy Rzeką Brzeźnicką Węgorza – Wodospady.

6) Szlak rowerowy - szlak dziedzictwa techniki i architektury. (czarny szlak rowerowy)

Łobez (0,0 km) – Łobżany (3,1 km) – Prusinowo (6,9 km) – Poradz (9,2 km) - Kłępnica (13,9 km) – Lipce (17,2 km) – Słonowice (21,5 km) – Pęczeryno (26,6 km) – Tarnowo (28,4 km) – Rynowo (30,5 km) – Rożnowo Łob. (36,6 km) – Zagórzycy (38,0 km) – Wysiedle (43,0 km) – Łobez (48,4 km).

Szlak ma swój początek przy siedzibie Nadleśnictwa Łobez, nad Regą przy elektrowni wodnej, zwanej przez mieszkańców miasta wodospadem. Kończy się przy stacji kolejowej. Wytyczono go z myślą o zaprezentowaniu budynków, budowli i urządzeń będących lokalnym dziedzictwem architektury i techniki, pochodzących z XIX i XX w.

Na trasie warto zwrócić uwagę na pałac w Łobżanach, elektrownię wodną i wiadukty kolejowe w Prusinowie, wiatrak holenderski w Poradzu, pałac w Kłępnicy, kopalnię

kruszywa, gorzelnię, pałac i kościół z dzwonnica w Słonowicach, kościół z dzwonnica w Pęczerninie, młyn, elektrownię wodną i bunkier w Tarnowie, ruinę pałacu i gorzelnię w Rynowie, pozostałości pałacu w Rożnowie Łob., gorzelnię i kościół w Zagórzycach, kościół w Wysiedlu oraz pozostałości po młynie, cegielnię i czynny do niedawna młyn - w Łobzie.

Szlak biegnie pięknymi lasami Nadleśnictwa Łobez i Nadleśnictwa Świdwin, wiedzie przy jeziorach Klepnicko, Słonowice i Pęczernino oraz przecina rzeki Regę, Starą Regę i Łożnicę. Niemal w całości przebiega drogami polnymi i duktami leśnymi, w niewielkim stopniu utwardzonymi (asfalt, bruk).

Trasa nie jest szczególnie trudna do pokonania. Miejscami tylko zdarzają się piaszczyste odcinki. Płaski w przeważającej części obszar Wysoczyzny Łobeskiej urozmaica dolina rzeki Regi; szczególnie na odcinku Łobżany – Poradz oraz Lipce – Słonowice.

SZLAK KAJAKOWY REGI

Rega stanowi jeden z najciekawszych szlaków kajakowych w Polsce. Na całej niemal długości brzegi porasta las lub zadrzewienia łąkowe. Przeszkody naturalne i sztuczne sprawiają, że często trzeba przenosić kajaki. W górnym biegu bystry nurt rzeki i wąskie koryto czynią spływ nieco uciążliwym. Na tym odcinku Rega ma charakter górski. Natomiast w dolnym biegu płynie leniwie szerokim korytem. Nad brzegiem odnaleźć można dogodne miejsca do biwakowania. Spływ można rozpocząć w Świdwinie, Prusinowie, Łobzie lub Tarnowie. Długość szlaku wynosi maks. 137 km.

Szlak doczekał się cyklicznej imprezy, jaką jest ogólnopolski spływ kajakowy „Regą do Morza”. Impreza łączy turystykę kajakową z biwakiem i zwiedzaniem miast położonych nad Regą. Wodowanie kajaków ma miejsce na Starej Redze we wsi Tarnowo obok zabytkowego młyna.

TURYSTYKA KONNA

Na terenie gminy działa kilka prywatnych ośrodków konnych. Leśny szlak łączy te ośrodki ze stadem w Świętoborcu. Ośrodki zajmują się hodowlą koni, treningiem, w tym szczególnie sportowym szkoleniem kłusaków, a także leczeniem koni. Są doskonale wyposażone, posiadają stajnie, padoki, tereny do jazdy i do treningu.

Łobez –Świętoborzec. W południowej części miasta w 1876 r. Juliusz von Schlütter założył „Pommersche Landgestüt Labes”. Wkomponowane w kompleks leśny zabudowania z czerwonej cegły to dawne koszary wojskowe. Wśród dziewiętnastowiecznej zabudowy wyróżnia się dworek byłego właściciela. Zasadniczym zadaniem stada było uszlachetnianie koni hodowanych na Pomorzu. W okresie powojennym organizowano tutaj liczne zawody konne w skokach i ujeżdżaniu, gonitwy za lisem oraz powożenie zaprzęgami. Świętoborzec był znany jako ośrodek treningowy koni oraz prowadził działalność rekreacyjno-szkoleniową dla amatorów jeździectwa. Znakomite warunki naturalne i zabudowania gospodarcze sprzyjały działalności tutejszego Stada Ogierów. W maju 2009 roku część terenów Łobeskiego Stada Ogierów od szczecińskiego oddziału Agencji Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa dzięki wygranej w przetargu nieograniczonym zakupiła Spółka SBS Stado Ogierów Łobez.

Spółka SBS Stado Ogierów Łobez planuje wiele atrakcyjnych dla tego miejsca inwestycji i przedsięwzięć, które zostały podzielone na poszczególne etapy. W pierwszej kolejności pracami renowacyjnymi objęte będą dwie ogromne zabytkowe stajnie, w których ulokowanych zostanie 96 boksów przygotowanych na pensjonat dla koni, jak również prace architektoniczne przy udziale konserwatora zabytków nad rozbudową starej kuźni, w której mieścić się będzie restauracja. W następnym etapie spółka pragnie zorganizować na terenie ogromnego hipodromu regionalne zawody konne, jak również z myślą o amatorach jeździectwa prowadzić działalność rekreacyjno – szkoleniową oraz działalność opierającą się na zajęciach z hipoterapii. W kolejnych etapach gruntownemu remontowi poddana zostanie hala sportowa, powstać mają również 3 sale konferencyjne i około 80 pokoi hotelowych. Etapem uwieńczającym prace konserwatorsko – remontowe a zarazem najtrudniejszym przedsięwzięciem jest renowacja zabytkowego Dworku, na którym duch czasu odcisnął największe piętno a pożar, który tu wybuchł strawił dach i uszkodził częściowo strop.

Bonin. Działa tu kilka prywatnych ośrodków konnych. Leśny szlak łączy wieś ze stadem w Świętoborcu. Ośrodki zajmują się hodowlą koni, nauką jazdy konnej, treningiem, w tym szczególnie sportowym szkoleniem kłusaków, a także leczeniem koni. Są doskonale wyposażone. Posiadają stajnie, padoki, tereny do jazdy i do treningu.

Szlak konny Pojezierza Drawskiego. Rozpoczyna się on w Łobzie-Świętoborcu, a kończy w Białym Borze. Długość wynosi 186,4 km. Szlak łączy większość ośrodków konnych Pojezierza Drawskiego, zlokalizowanych w Łobzie, Boninie, Zagoździe, Starym Resku, Zajączkowie, Przybkówku, Strzeszynie, Miłobądku, Stępnio i Białym Borze. Szlak przebiega przez północną część Drawskiego Parku Krajobrazowego. Przemierza niezwykle zróżnicowany polodowcowy obszar Pojezierza Drawskiego, nasycony wzniesieniami moreny czołowej, poprzecinany licznymi dolinami rzek, strumieni i jeziorami. Podąża mało uczęszczanymi gruntowymi drogami i ścieżkami, w pobliżu 25 jezior. Przecina nurty rzek: Starej Regi, Wogry, Strugi, Dębnicy, Piławy, Płynicy, Gwdy i Dołgiej. Na szlaku znajduje się 5 miejsc postojowych wyposażonych w koniowiązy.

AGROTURYSTYKA

Ziemia Łobeska to piękny i jeden z najczystszych ekologicznie rejonów Polski. Atrakcyjne okolice Łobza, będące oazą piękna i spokoju sprzyjają zdrowemu i aktywnemu wypoczynkowi. Sąsiedztwo dziewiczych lasów z całym bogactwem runa leśnego, bliskość rybnych, czystych i niezatłoczonych jezior i rzek pozwala zregenerować siły. Doceniają to amatorzy grzybobrania, jagód i malin, a także miłośnicy wędkowania. Pobyt na wsi to także świeże powietrze, przestrzeń i swoboda.

Poza staropolską gościnnością w wielu gospodarstwach oferowane są dodatkowe atrakcje, jak na przykład jazda konna; łodzie, na których o świcie można wypłynąć na połów ryb. Wiele wsi, to także ośrodki kultury materialnej i duchowej. Zwiedzając je możemy się natknąć na zabytkowe budowle folwarczne, poznać pracę rolnika lub samemu wziąć w niej udział, zapoznać się z dawnym sprzętem rolniczym.

A przy tym wszystkim warto wziąć pod uwagę koszt. Ceny pobytu na wsi są z całą pewnością konkurencyjne w stosunku do innych form wypoczynku.

Większość gospodarstw agroturystycznych zaprasza przez cały rok. Wszystkie dbają o wysoki poziom swoich usług turystycznych. Na turystów czekają przytulne pokoje, znakomita domowa kuchnia. Posiłki przygotowywane są często z własnych produktów.

Gospodarstwa agroturystyczne zlokalizowane są w Kłępnicy (jezioro, las, zabytki, stacja kolejowa), Karwowie (jezioro, las, grodzisko, drzewa pomnikowe, zabytki), Prusinowie (rzeka, las, zabytki, stacja kolejowa), Bełcznie (zabytki, jezioro), Zagórzycach (las, rzeka, zabytki) i Łobzie.

2.5 Dziedzictwa kulturowe

Na terenie gminy Łobez znajdują się 32 obiekty, które zostały wpisane do Rejestru Zabytków na podstawie decyzji wydanej przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Publikowany niżej wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków zestawiono na podstawie decyzji wydawanych przez Wojewódzkich Konserwatorów Zabytków od 1945 roku

Tabela 8. Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków zlokalizowanych na terenie gminy Łobez (stan na 30 czerwca 2012 r.)

Lp	Miejscowość	Zabytek
1.	Bełczna	- park dworski, XIX, nr rej.: 849 z 26.09.1979
2.	Bonin	- kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. p.w. św. Józefa, 1845, nr rej.: A-64 z 25.04.2001 - cmentarz przykościelny, nr rej.: j.w. - zespół dworski i folwarczny, nr rej.: A-110 z 21.12.2002: - dwór, 1840 - budynek gospodarczy i „dżokejówka”, XIX/XX - stodoła, 1880 - stajnia, XIX/XX - obora, ob. stajnia, 1880 - park dworski, 1 poł. XIX, nr rej.: 924 z 3.12.1980
3.	Byszewo	- park dworski, 1 poł. XIX, nr rej.: 848 z 26.01.1979
4.	Dalno	- park dworski, 2 poł. XIX, nr rej.: 847 z 26.01.1979
5.	Dobieszewo	- kościół fil. p.w. św. Macieja Apostoła, k. XVI, nr rej.: 237 z 22.10.1957 - park dworski, XIX, nr rej.: 846 z 26.01.1979
6.	Grabowo	- park pałacowy, XIX, nr rej.: 845 z 26.01.1979
7.	Karwowo	- kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. fil. p.w. MB Częstochowskiej, szach., XVIII, nr rej.: 338 z 12.09.1958 - zespół dworski: - dwór, 1804, 1913, nr rej.: A-1173 z 18.02.1991 - park, XIX, nr rej.: 999 z 27.10.1982

Lp	Miejscowość	Zabytek
8.	Klępnica	- zespół pałacowy, XIX-XX: - pałac, XIX, pocz. XX, nr rej.: A-1097 z 17.05.1989 - park, nr rej.: A-1170 z 11.12.1990
9.	Łobez	- kościół par. p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa, XV, 2 poł. XVII, po 1976, nr rej.: 521 z 22.12.1965 - kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. par. p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa, 1844-1845, nr rej.: A-150 z 17.12.2003 - dom, ul. Bema 7, szach., poł. XIX, nr rej.: 520 z 22.12.1965 - dom, ul. Budowlana 37, szach., poł. XIX, nr rej.: 216 z 25.02.1957 - dom, ul. Niepodległości 7, szach., pocz. XIX, nr rej.: A-1394 z 3.12.1998 - 2 wille, ob. dom mieszkalny, ul. Niepodległości 66a-68, pocz. XX, 1920, nr rej.: A-390 z 20.04.2009 - poczta, ul. Rapackiego 12, XIX/XX, nr rej.: A-1246 z 30.11.1992 - zespół stadniny koni, ul. Świętoborzec 2, 3, 3a, 13, 14, nr rej.: A-213 z 22.04.2005: - dom dyrektora (nr 1), 1876 - stajnia wyjazdowa (nr 5), 1876 - kuźnia - szorownia (nr 6), 1876 - stajnia (nr 10), 1884 - stajnia (nr 14, 16), 1876 - budynek administracyjny (nr 17), 1886 - ambulans weterynaryjny (nr 18), 1876 - ujeżdżalnia (nr 21), 1876 - park i zieleńce, 3 ćw. XIX
10.	Poradz	- wiatrak holender, 2 poł. XIX, nr rej.: 876 z 26.09.1979
11.	Przyborze	- park dworski, 2 poł. XIX, nr rej.: 844 z 26.01.1979
12.	Rożnowo Łobeskie	- zespół pałacowy, XIX: - pałac, 2 poł. XIX, nr rej.: A-1257 z 19.02.1994 - park, nr rej.: A-828 z 2.10.1978
13.	Rynowo	- zespół pałacowy, XIX: - pałac, 1928, nr rej.: 780 z 24.08.1976 - park, nr rej.: 829 z 25.11.1978
14.	Trzeszczyna	- park dworski, XIX/XX, nr rej.: 843 z 26.01.1979
15.	Unimie	- kościół ewangelicki, ob. nie użytkowany, szach., XVII-XVIII, nr rej.: 309 z 22.10.1957 - zespół dworski: - dwór, ob. dom nr 7, 2 poł. XIX, nr rej.: A-1073 z 12.04.2012 - park, k. XIX, nr rej.: 842 z 26.01.1979
16.	Worowo	- kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. fil. p.w. Imienia Marii, szach.-mur., 1707, nr rej.: 553 z 17.01.1966
17.	Wysiedle	- kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. fil. p.w. Świętej Trójcy, XVII, wieża drewn. XVIII, 1912, nr rej.: 225 z 28.02.1957

Lp	Miejscowość	Zabytek
18.	Zachelmie	- park dworski, XIX, nr rej.: 841 z 31.12.1979
19.	Zajezerze	- zespół pałacowy, XVIII, 1 poł. XIX, nr rej.: 256 z 22.10.1957: - pałac (dec. dwór) - park - dom, szach., nr 19, 1 poł. XIX, nr rej.: A-543 z 7.12.2009

Źródło: narodowy Instytut Dziedzictwa , www.nid.pl

Stare budownictwo w gminie Łobez

- domy ryglowe z XVIII i XIX w. (fragmenty przedwojennej zabudowy) - najciekawsze przy ul. Niepodległości 7 i Bema 9,13
- budynek poczty - ul. Obrońców Stalingradu 12, pełniący te same funkcje od końca XIX w.,]
- budynek Nadleśnictwa - ul. Bema 15
- inne ciekawe budynki mieszkalne - m.in. ul. Obrońców Stalingradu 17, Niepodległości 66, Konopnickiej, Kilińskiego, Sawickiej
- zabudowa ul. Przechodniej
- wieża ciśnień oraz lokomotywnia przy ul. Kolejowej
- resztki murów obronnych miasta przy Szkole Podstawowej nr 1, obok wzgórza zamkowego.

Pomniki w gminie Łobez

- Pomnik Wdzięczności „Byliśmy, Jesteśmy, Będziemy”, zlokalizowany w parku miejskim im. T. Kościuszki, poświęcony żołnierzom poległym w walkach o wyzwolenie Ziemi Łobeskiej
- pomnik w Świętoborcu, poświęcony poległym żołnierzom 43 Pułku Artylerii Lekkiej walczącym z oddziałami niemieckimi przedzierającymi się z okrążenia w tzw. „kotle świdwińskim”
- cmentarz komunalny:
- trzy krzyże: 1) w hołdzie zmarłym i pomordowanym na Syberii, ofiarom stalinizmu, 2) żołnierzom walczącym o Polskę w latach 1939-1945 na wszystkich frontach i 3) pamięci Polek i Polaków deportowanych do prac niewolniczych w III Rzeszy w latach 1939-1945
- zachowały się również groby polskich żołnierzy poległych w marcu 1945 r.
- obelisk upamiętniający niemieckich mieszkańców Łobza
- głaz poświęcony pamięci prof. Otto Puchsteina (1856-1911), ur. i pochowanemu w Łobzie; archeolog Uniwersytetu Freiburskiego i Berlińskiego; badacz Pergamonu i Baalbek.

Ten cmentarz to lekcja historii Polski XX w. Leżą tu zgodnie dawni mieszkańcy, Niemcy oraz Polacy, którzy mieszkają w Łobzie od 60 lat.

Na łuku ul. Segala, obok torów znajdował się cmentarz żydowski (kirkut). W Łobzie kirkut, zdewastowany w czasie wojny, został zlikwidowany w połowie lat pięćdziesiątych.

- pomniki niemieckie:

- Wzgórze Rolanda - na zboczu doliny za cmentarzem stał dawniej pomnik poświęcony żołnierzom poległym na frontach I wojny światowej. Przedstawiał średniowiecznego rycerza stojącego z pochyloną głową, wspartego na mieczu. Obecnie przetrwały jedynie fragmenty pomnika.
- głaz Jahna - znajduje się obok polany o tej samej nazwie, na której rozpoczynają się ścieżki rowerowe. Głaz ustawiono w 1928 r. dla uczczenia niemieckiego teoretyka i twórcy nowożytnego systemu w gimnastyce. Pomnik był częścią przedwojennego parku sportu i rozrywki.

Grodziska Słowiańskie w gminie Łobez

Karwowo. Ze wsią związane jest wczesnośredniowieczne grodzisko słowiańskie (IX-XII w.), oddalone od zabudowań o 1 km. Naturalne warunki obronne w postaci otaczających grodzisko głębokich i stromych wąwozów, wzmocnione zostały przez system fos i wałów o wysokości do 8 m, które są jeszcze dziś wyraźnie widoczne. Z grodziskiem powiązane jest cmentarzysko kurhanowe z XI i XII w. o pow. 0,5 ha. Odległy o 3 km tysiącletni cmentarz zlokalizowany jest w bezpośrednim sąsiedztwie Regi, w środku lasu, wśród starych sosen. 16 grobów kurhanowych o wys. do 1 m o różnym kształcie wzmocnionych zostało dużej wielkości kamieniami polnymi. Podczas badań wykopaliskowych w XIX w. odkryto szkielety, a przy nich wyposażenie grobowe w postaci kabłączków skroniowych, noży żelaznych i fragmentów ceramiki.

Łobez. Pomiędzy Jez. Dybrzno a Regą, wśród łąk, znajduje się średniowieczne grodzisko (Świętoborzec). Obiekt służył dawniej ochronie granic plemienia, zamieszkującego nad środkową Regą. Niewielkie wzniesienie czytelne jest w terenie. Zachowały się ślady fos i wałów o wysokości kilku metrów. W miejscu, gdzie stoi budynek Nadleśnictwa w Łobzie zlokalizowany był dawniej gród służący zapewne ochronie brodu. Obiekt dał początek osadzie i miastu. Dziś nie jest już czytelny w terenie.

Unimie. Kilometr od wsi, nad jeziorem Dobieszewo, zlokalizowane jest wczesnośredniowieczne grodzisko słowiańskie z VIII-X w. Obiekt jest słabo czytelny w terenie. Wielowiekowa działalność natury i człowieka doprowadziła do zatarcia wałów i fos.

2.6 Gospodarka lokalna

Gmina Łobez ma charakter rolniczo-przemysłowy. Dominującą branżą gospodarki jest przetwórstwo rolno-spożywcze. Tutejsze władze są otwarte na wszystkie propozycje inwestorów, oferując ułatwione i korzystne warunki do podejmowania wielostronnej działalności gospodarczej.

Na terenie gminy działalność gospodarczą prowadzi ponad tysiąc podmiotów gospodarczych. Utrzymuje się stały wzrost liczby przedsiębiorców. Najwięcej podmiotów zajmuje się handlem i usługami.

Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w REGON prowadzą w głównej mierze działalność w sektorze:

- usługowym – 78%
- budowlanym – 12%
- przemysłowym - 8%

Sektory te oraz działalność budowlana zajmują najbardziej znaczące miejsce wśród lokalnego biznesu.

Podmioty gospodarcze to głównie osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą przeważnie **mikroprzedsiębiorcy** zatrudniający do 5 osób. Od paru lat utrzymuje się stały wzrost liczby przedsiębiorców.

Do największych przedsiębiorców w gminie należą:

- Bo-De sp. z o.o. w Łobzie,
- Drutpol Sp. z o.o. w Łobzie,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Łobzie,
- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Łobzie,
- ENERGA WIDOK w Worowie,
- UNIVEX Sp. z o.o. w Prusinowie ,
- Przedsiębiorstwo Przemysłu Ziemniaczanego „Nowamyl” S.A.,
- Zakłady Naprawcze Mechanizacji Rolnictwa S.A.

Gospodarkę leśną prowadzi Nadleśnictwo Łobez - jedno z najlepszych w skali kraju. To dzięki niemu możliwa była budowa ścieżki ekologicznej oraz pomoc rzeczowa dla wielu instytucji, organizacji oraz szkół. Szczególnie ważną rolę odgrywa coroczne, sezonowe zatrudnianie bardzo licznej grupy ludzi bezrobotnych w ramach planowych prac leśnych. Nadleśnictwo udostępnia sale wykładowe do zajęć dydaktycznych z zakresu ekologii. Leśnicy bardzo często goszczą gości z kraju i Europy Zachodniej oraz Skandynawii, propagując przepiękne lasy gminy Łobez.

Tabela 9. Podmioty gospodarki narodowej według sekcji działające na terenie Miasta Łobez w latach 2009 – 2011.

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009	2010	2011
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	32	34	34
Górnictwo	1	1	1
Przetwórstwo przemysłowe	87	89	83
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	5	5	5
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	2	2
Budownictwo	157	157	144
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	358	369	352
Transport i gospodarka magazynowa	69	64	60
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	30	30	27
Informacja i komunikacja	10	12	11
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	46	43	43
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	146	148	148
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	86	87	87
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	22	18	20
Administracja publiczna i obrona narodowa; zabezpieczenia społeczne	11	11	11
Edukacja	26	27	26
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	79	81	91
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	22	19	19
Pozostała działalność usługowa i Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	81	89	89
Organizacje i zespoły eksterytorialne	128	136	214

Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

Tabela 10. Podmioty gospodarki narodowej ogółem w powiecie łobeskim oraz w poszczególnych gminach powiatu – stan na koniec 2011 roku.

PODMIOTY GOSPODARC ZE	ŁOBEZ	DOBR A	RADOWO MAŁE	RESKO	WĘGORZYN O	POWIA T
Sektor publiczny	61	9	7	43	20	140
Sektor prywatny	1 411	292	198	750	459	3 100
Ogółem	1 472	301	205	793	479	3 240

Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

Kostrzyńsko – Słubicka Specjalna Strefa Ekonomiczna – podstrefa Łobez

Na terenie gminy zlokalizowana jest podstrefa Łobez - Kostrzyńsko – Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Podstrefa Łobez obejmuje tereny inwestycyjne o łącznej powierzchni 24,1976ha. Zlokalizowana jest w obr. 3 miasta Łobez przy drodze wojewódzkiej Łobez – Drawsko Pomorskie. Teren, na którym zlokalizowana jest Kostrzyńsko – Słubicka Specjalna Strefa Ekonomiczna **PODSTREFA ŁOBEZ** posiada aktualny plan zagospodarowania przestrzennego. Teren znajduje się poza obszarem NATURA 2000.

Obecnie władze miejskie zleciły wykonanie projektu budowlano – wykonawczego na budowę sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej, kanalizacji deszczowej, utwardzenia dróg oraz oświetlenia dróg. Ponadto w opracowaniu są badania geotechniczne terenu mające na celu określenie warstw geologicznych, nośnych gruntu, poziomu lustra wód gruntowych w zakresie niezbędnym do prawidłowego zaprojektowania, a następnie realizacji nowego obiektu budowlanego.

Władze lokalne przejęły od PKP teren przylegający do bocznicy kolejowej przy linii Berlin – Gdańsk uzbrojony w rampę załadunkową. Przejęcie terenu od PKP S.A. poprawiło możliwość zaopatrywania się przyszłych inwestorów lokujących się w obrębie strefy w surowce oraz ułatwi wywóz towarów drogą kolejową. Możliwy będzie wywóz elementów długich, takich jak np. śmigła dla elektrowni wiatrowych i innych elementów konstrukcyjnych wielkogabarytowych. Linia kolejowa Szczecin – Gdańsk stanowi alternatywną drogę komunikacji dla inwestorów lokujących się na obszarze gminy Łobez.

PILOTAŻOWY SAMORZĄDOWY PROGRAM WALKI Z BEZROBOCIEM W GMINIE ŁOBEZ.

Władze gminy przyjęły "Pilotażowy samorządowy program walki z bezrobociem w gminie Łobez". Celem projektu jest zwiększenie zatrudnienia poprzez działania polegające na:

- stosowaniu szerokich ulg prozatrudnieniowych dla sektora przedsiębiorczości,
- rozpowszechnianiu informacji gospodarczej oraz informacji o lokalnym i regionalnym rynku pracy,
- współdziałaniu instytucji i organizacji lokalnych i regionalnych działających w obszarze aktywizacji osób bezrobotnych.

STAWKI ORAZ ULGI I ZWOLNIENIA W PODATKU OD NIERUCHOMOŚCI

Rada Miejska w Łobzie w 2010 roku podjęła uchwałę w sprawie ustalenie stawek oraz ulg i zwolnień w podatku od nieruchomości.

Dla nieruchomości związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej nowopowstałych zakładów pracy uchwalono okres zwolnienia z podatku od nieruchomości w zależności od ilości zatrudnienia osób na umowę o pracę:

- przy zatrudnieniu od 5 do 15 osób na okres 12 miesięcy
- przy zatrudnieniu od 16 do 25 osób na okres 24 miesięcy
- przy zatrudnieniu powyżej 25 osób na okres 36 miesięcy.

Ponadto, zwalnia się od podatku od nieruchomości grunty, budynki, budowle i ich części zajęte na potrzeby prowadzenia działalności gospodarczej podjętej po raz pierwszy na terenie gminy Łobez przez osoby fizyczne, które bezpośrednio przed podjęciem tej działalności były zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoby bezrobotne oraz przez innych przedsiębiorców, którzy podejmą po raz pierwszy działalność gospodarczą na terenie gminy Łobez, pod warunkiem, że poniosą oni nakłady inwestycyjne o wartości nie niższej niż 20 tys. złotych i że w związku z nową inwestycją utworzą co najmniej 2 nowe miejsca pracy.

Atuty przemawiające za inwestowaniem na terenie Gminy Łobez to w szczególności:

- gmina posiada tereny komunalne pod inwestycje, liczne działki budowlane przeznaczone pod budownictwo przemysłowo-usługowo-handlowe; gmina posiada też tereny pod budownictwo mieszkaniowe (tzw. Osiedle Leśne, które już w najbliższym czasie będzie uzbrajane,
- duże zasoby ludzkie; wykwalifikowani pracownicy, chętni do pracy,
- pełne wyposażenie miasta w podstawowe elementy infrastruktury, niezbędne do wszelkich inwestycji,
- dużą szansą rozwoju jest turystyka i agroturystyka oraz produkcja zdrowej żywności, ze względu na posiadane bogactwo natury, rozwiniętą sieć handlowo-usługową.

Główne kierunki rozwoju gminy to pobudzanie przedsiębiorczości, inwestycje proekologiczne (sanitacja gminy) i rozbudowa bazy turystycznej (agroturystyka, szlaki rekreacyjne, baza noclegowa). Najważniejsze inwestycje komunalne to rozbudowa sieci wodociągowej, gazowej i kanalizacyjnej.

2.7 Infrastruktura techniczna

Sieć wodociągowo-kanalizacyjna

Obecnie na terenie gminy Łobez gospodarkę wodno – ściekową obsługują przedsiębiorstwa:

- ✓ Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o w Łobzie

- ✓ Spółdzielnia Mieszkaniowa „Nadzieja”.

PRZEDSIĘBIORSTWO WODOCIĄGÓW I KANALIZACJI Sp. z o.o w Łobzie

Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. w Łobzie eksploatuje infrastrukturę wodno-kanalizacyjną będącą w posiadaniu Gminy Łobez. W zasób infrastruktury wchodzi 14 stacji uzdatniania wody (13 wiejskich i 1 miejska) oraz miejska oczyszczalnia ścieków i sieć kanalizacyjna miasta Łobez.

Od momentu powstania do dnia dzisiejszego, nieprzerwanie, Spółka realizuje zadania własne gminy w zakresie utrzymania wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych.

SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA „NADZIEJA” w Dalnie

Wioski Dalno, Trzeszczyna, Przyborze i Bełczna zaopatrywane są w wodę przez Spółdzielnię Mieszkaniową „Nadzieja” w Dalnie. Ponadto, Spółdzielnia Mieszkaniowa „Nadzieja” prowadzi eksploatację małych oczyszczalni we wsiach Dalno i Bełczna.

Na terenie miasta Łobez funkcjonują obecnie następujące systemy odprowadzania i neutralizacji ścieków:

- komunalny zbiorczy wyposażony w miejską oczyszczalnię i 10 przepompowni ścieków (w rejonie ul. Segala, Waryńskiego, Świętoborzec, Słoneczna, Spokojna, Boczna, Przyrzeczna, Drawska, Wojcelska, Sawickiej oraz 2 przepompownie, które w najbliższym czasie zostaną przekazane dla PWiK na ul. Kraszewskiego i Drawskiej.),
- komunalny osiedlowy obsługujący osiedle mieszkaniowe przy ul. Hanki Sawickiej – podłączony do oczyszczalni Łobez,
- „Świętoborzec” obsługujący zespół zabudowy mieszkalnej i obiekty działalności gospodarczej – podłączony do oczyszczalni Łobez,
- zakładowy system oczyszczania ścieków Szczecińskich Zakładów Przemysłu Ziemniaczanego „NOWOMYL” w Łobzie.

Odbiornikiem ścieków oczyszczonych i częściowo wód opadowych z miasta Łobza jest rzeka Rega.

W obszarze miasta znajdują się następujące **oczyszczalnie ścieków**:

- ❖ **Miejska Oczyszczalnia Ścieków w Łobzie**, eksploatowana przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Łobzie, mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków, o przepustowości 2200 do 2300 m³/d, o stopniu redukcji azotu ogólnego – 35%, fosforu – 40%, BZT₅ – 25 mg/dm³, CHZT - 125 mg/dm³, zawiesina ogólna – 35 mg/dm³
- ❖ **Zakładowa Mechaniczno-Biologiczna oczyszczalnia ścieków SZPZ „NOWAMYŁ”**, o stopniu redukcji zanieczyszczeń 95-98%:
  - neutralizuje ścieki socjalne,
  - ścieki spławiakowe w ilości 1200 m³/d w czasie kampanii,
  - poza kampanią przepustowość wynosi 60 m³/d
  - woda po oczyszczeniu jest odprowadzana do rzeki Regi
- ❖ **Urządzenie do oczyszczania ścieków technologicznych PPZ „NOWAMYŁ”**, wykorzystywane w czasie kampanii o wydajności 5000 m³/d; woda po oczyszczeniu wylewana (rozdeszczowana) na pola rolniczego wykorzystania.

Długość czynnej sieci wodnej w mieście Łobez wynosi 31,9 km, a kanalizacyjnej 21,0 km. Mieszkańcy miasta zaopatrywani są w wodę z wodociągu miejskiego, od którego odprowadzonych jest 907 przyłączy. i odprowadzają ścieki do systemu kanalizacji sanitarnej z 386 przyłączami. W mieście Łobez z systemu kanalizacji sanitarnej korzysta 10441 mieszkańców.

Na lata 2012-2014 zaplanowano skanalizowanie ulic: Drawskiej, Węgrzyńskiej, Odnogi Węgorzyńskiej, Łąkowej, Strumykowej, Podgórnej, Brzozowej, Lipowej, Akacjowej, Sosnowej, Świetoborzec, Pomorskiej, Kamiennej, i części Armii Krajowej.

Odpady

Podstawą do diagnozy systemu gospodarki odpadami na terenie miasta Łobez jest „Plan gospodarki odpadami dla gminy Łobez” oraz prowadzone w tym zakresie statystyki. Za zbieranie, selekcionowanie i unieszkodliwianie odpadów odpowiada Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Łobzie. Odpady zgromadzone na terenie miasta są odprowadzane do Zakładu Utylizacji Odpadów w Rymaniu. Gmina Łobez wykonała w roku 2010 rekultywację nieczynnego wysypiska gminnego w Prusinowie, a Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. przystąpiło do budowy obok zrehabilitowanego składowiska punktu przeładunkowego.

Na terenie miasta Łobez znajduje się 916 pojemników i kontenerów na niesegregowane odpady komunalne, co znaczy, iż na jednego mieszkańca przypada 0,08 pojemnika. Biorąc pod uwagę ilość wytwarzanych odpadów liczba pojemników jest zbyt mała. Ponadto, PUK Sp. z o.o. systematycznie odbiera od mieszkańców odpady segregowane w gospodarstwach domowych. Dzięki selekcji takich materiałów jak szkło, papier czy plastik odpady poddawane są *recyklingowi*. Na terenie miasta oraz gminy nie ma zakładów zajmujących się przetwarzaniem odpadów, dlatego też są one przekazywane firmom zewnętrznym. Odpady zbierane w Łobzie pochodzą głównie z gospodarstw domowych (86%)¹, zaś pozostałe 14% pochodzi ze zlokalizowanych na terenie miasta przedsiębiorstw.

Zaopatrzenie mieszkańców w energię elektryczną i gaz

Mieszkańcy miasta zaopatrywani są w energię elektryczną z krajowej sieci przesyłowej. Są to linie napowietrzno-kablowe (SN-15kV), oraz linie kablowe (110/15kV). W obszarze miasta zlokalizowane są także 4 małe elektrownie wodne (tab.3)

TABELA 10 STRUKTURA MAŁE ELEKTROWNIE WODNE ZLOKALIZOWANE W OBSZARZE MIASTA ŁOBEZ

Ulica	Nazwa rzeki	Moc (kW)
Rapackiego	Łożnica	5,5
Sawicka	Łożnica	10,0
Wojcelska	Łożnica	18,5
Bema	Rega	55,0
Prusinowo	Rega	81,0
Tarnowo	Stara Rega	30,0

Źródło: dane własna Urzędu Miasta w Łobzie

Na terenie miasta Łobez znajduje się 45 stacji transformatorowych o średniej mocy powyżej 200 kVA, 51% z nich znajduje się na terenach wytwórczo-usługowych.

¹ Dane za rok 2005, GUS

Większość mieszkańców miasta korzysta z gazociągu ziemnego GZ-50 biegnącego z Gorzowa, jedynie część mieszkańców zamieszkujących tereny zachodnie korzysta ze stacji redukcyjno-pomiarowej zlokalizowanej w centrum miasta.

2.8 Infrastruktura społeczna

OŚRODKI ZDROWIA NA TERENIE GMINY ŁOBEZ

W ramach podstawowej opieki zdrowotnej na terenie gminy Łobez funkcjonują następujące poradnie:

- gabinet medycyny szkolnej,
- 3 poradnie lekarzy POZ,
- 6 poradni pielęgniarek środowiskowo – rodzinnych,
- 15 poradni specjalistycznych,
- 3 poradnie stomatologiczne.

Ponadto, na terenie Gminy Łobez funkcjonują:

- Poradnia Leczenia Uzależnień,
- Poradnia Zdrowia Psychicznego,
- Ośrodek Rehabilitacyjny dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych,
- Gabinet Rehabilitacji,
- Pracownia Fizjoterapii,
- Zakład Domowej Opieki Długoterminowej,
- Zespół wyjazdów reanimacyjnych R należący do Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego w Szczecinie,
- 6 aptek.

PLACÓWKI OŚWIATOWE NA TERENIE GMINY ŁOBEZ

Na terenie gminy funkcjonuje 5 publicznych szkół i jedno publiczne przedszkole oraz 10 szkół i placówek niepublicznych wpisanych do ewidencji prowadzonej przez starostę Łobeskiego.

Przedszkola

- 1) Przedszkole Miejskie nr 1 im. Krasnala Hałabały;
- 2) Niepubliczne Przedszkole Baśniowa Kraina;
- 3) Niepubliczny Punkt Przedszkolny w Karwowie.

Szkoły Publiczne

- 1) Szkoła Podstawowa nr 1 w Łobzie,
- 2) Szkoła Podstawowa nr 2 w Łobzie,
- 3) Szkoła Podstawowa w Belcznej,
- 4) Zespół Szkół im. Tadeusza Kościuszki (Liceum Ogólnokształcące, Liceum Profilowane, Zasadnicza Szkoła Zawodowa),
- 5) Zespół Szkół Gimnazjalnych w Łobzie.

Szkoły i placówki niepubliczne

- 1) Zakład Szkolenia Kursowego,
- 2) Ośrodek Szkolenia Zawodowego,
- 3) Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Łobzie,
- 4) Prywatne Policealne Studium Zawodowe w Łobzie,
- 5) Prywatne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Łobzie,
- 6) Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące „PROGRES”,
- 7) Prywatne Technikum Zawodowe w Łobzie,
- 8) Centrum Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego w Łobzie,
- 9) Prywatne Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Łobzie,
- 10) Prywatna Zasadnicza Szkoła Zawodowa,

Ponadto na terenie gminy Łobez prowadzone są:

- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
- Dom Dziecka w Łobzie
- Środowiskowy Dom Samopomocy
- Łobeski Dom Kultury,
- Miejska Biblioteka Publiczna.

Na terenie Łobza znajduje się także Hala Widowiskowo – Sportowa oraz stadion. Wyposażenie hali oraz stadionu powoduje, że można tu także uprawiać: lekkoatletykę, tenis, koszykówkę, siatkówkę, badminton.

STOWARZYSZENIA I KLUBY SPORTOWE NA TERENIE GMINY ŁOBEZ

Kluczową rolę dla funkcjonowania trzeciego sektora na terenie gminy Łobez oraz gmin ościennych, pełni Lokalna Grupa Działania „Centrum Inicjatyw Wiejskich”. Stowarzyszenie zostało powołane w 2008 r. w celu efektywnego pozyskiwania i zarządzania środkami Osi 4 LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. W skład Centrum weszli przedstawiciele sektora publicznego, społecznego i gospodarczego z gminy Łobez, Resko, Radowo Małe, Węgorzyno, Dobra oraz Powiat Łobeski, w 2008r.

Do zadań statutowych LGD należy m.in.:

- 1) Działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich,
- 2) Aktywizowanie ludności wiejskiej,
- 3) Realizacja lokalnej strategii rozwoju opracowanej przez lokalną grupę działania (LGD),
- 4) Upowszechnianie i wymiana informacji o inicjatywach związanych z aktywizacją ludności na obszarach wiejskich.

LGD pozyskuje środki z programu PROW po to, by realizować „Lokalną Strategię Rozwoju” (LSR) na rzecz wsparcia mieszkańców terenów wiejskich Powiatu Łobeskiego. Na jej realizację Marszałek Województwa zagwarantował środki w wys. ok. 6 mln zł na bieżący okres programowania do 2015 roku.

Nad sprawną realizacją LSR czuwa Zarząd LGD, który wdraża projekty związane z aktywizacją mieszkańców, otwiera nabory wniosków, ustala harmonogram pozyskiwania środków zewnętrznych (poza PROW). Rada LGD CIW dokonuje oceny złożonych wniosków pod kątem ich zgodności z LSR oraz pod kątem lokalnych kryteriów wyboru. Zaopiniowane przez Radę wnioski przekazywane są do Urzędu Marszałkowskiego celem oceny formalnej, po której następuje podpisanie umowy w sprawie uzyskania dofinansowania.

LGD CIW ma swoją stronę internetową www.lobez.org, gdzie można uzyskać niezbędne informacje o aktualnych działaniach stowarzyszenia.

Ponadto, na terenie Gminy Łobez funkcjonuje łącznie 14 stowarzyszeń i klubów sportowych:

- 1) Łobeski Klub Motocyklowy "WILK",
- 2) Łobeski Klub Rowerowy,
- 3) Łobeski Klub Biegacza "TRUCHT",
- 4) Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Łobzie,
- 5) Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej "BŁYSKAWICA",
- 6) Międzyzakładowy Ludowy Klub Sportowy "ŚWIATOWID",
- 7) Powiatowy Szkolny Związek Sportowy w Łobzie,
- 8) Powiatowe Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Łobzie,
- 9) Międzyszkolny Klub Sportowy "OLIMP" w Łobzie,
- 10) Uczniowski Klub Sportowy "BADMINTON" przy SP w Bełcznie,
- 11) Uczniowski Klub Sportowy "PROMYK" przy Zespole Szkół Gimnazjalnych w Łobzie,
- 12) Uczniowski Klub Sportowy "SPŁYW" przy Zespole Szkół im. T. Kościuszki w Łobzie,
- 13) Uczniowski Klub Turystyki Rowerowej i Górskiej "GÓRAL" przy Zespole Szkół im. T. Kościuszki w Łobzie,
- 14) Ludowy Klub Sportowy „HUBAL” w Łobzie.

URZĘDY I INSTYTUCJE NA TERENIE GMINY ŁOBEZ:

- 1) Urząd Miejski w Łobzie,
- 2) Starostwo Powiatowe w Łobzie
- 3) Sąd Rejonowy w Łobzie (I Wydział Cywilny, II Wydział Karny, III Wydział Rodzinny i Nieletnich, IV Wydział Ksiąg Wieczystych),
- 4) Prokuratura Rejonowa,
- 5) Komenda Powiatowa Policji,
- 6) Powiatowa Straż Pożarna w Łobzie,
- 7) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Inspektorat w Łobzie,
- 8) Zachodniopomorska Składnica Akt w Łobzie,
- 9) Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- 10) Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki w Szczecinie Biuro Paszportowe w Łobzie,
- 11) Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Szczecinie z siedzibą w Koszalinie Oddział Terenowy Świdwin z siedzibą w Łobzie,

- 12) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łobzie,
- 13) Powiatowy Urząd Pracy w Łobzie,
- 14) Zarząd Dróg Powiatowych w Łobzie,
- 15) Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego,
- 16) Powiatowy Lekarz Weterynarii,
- 17) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łobzie,
- 18) Urząd Skarbowy w Drawsku Pomorskim - Punkt Obsługi Podatnika w Łobzie,
- 19) Biuro Powiatowe Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Łobzie.

2.9 Kultura

W gminie działają placówki kulturalne samorządowe i prywatne. Znaczna część wydarzeń kulturalnych skupia się wokół Łobeskiego Domu Kultury. W jego ofercie repertuarowej są liczne imprezy, spektakle, koncerty, wernisaże i festiwale. Stałe i uznane miejsca wśród wydarzeń kulturalnych Łobza zajmują: Majowe Spotkania Orkiestr Dętych i Big Bandów, Łobeskie Spotkania Integracyjne "Święto Radości", Dni Łobza, Noc Świętojańska, Koncert Kolęd i Pastorałek, imprezy okolicznościowe oraz Przeglądy Artystyczne Amatorskiego Ruchu Artystycznego. W ramach integracji europejskiej organizowane są wymiany kulturalne młodzieży ze Szwecji, Niemiec, Litwy, Estonii, Chorwacji, Włoch i Portugalii.

W Łobeskim Domu Kultury działają następujące sekcje: Młodzieżowa Orkiestra Dęta, Kapela Ludowa "Łobuziacy", Kapela Podwórkowa „Smoki”, które wielokrotnie reprezentowały Ziemię Łobeską na festiwalach zagranicznych i krajowych zdobywając nagrody i wyróżnienia. Ponadto działają: Ognisko Muzyczne w klasach: fortepianu, gitary klasycznej, keyboardu, akordeonu oraz klasa instrumentów dętych drewnianych i blaszanych. W kategorii zespołów działają: zespół instrumentów dętych, zespoły rockowe i estradowe. Liczne osiągnięcia międzynarodowe oraz krajowe uzyskuje sekcja plastyczna prowadząca zajęcia w trzech kategoriach wiekowych. Nie jest nam obcy taniec. Od 1999 r. działa Szkoła Tańca Towarzyskiego "Iskra", skupia ona w swych szeregach dzieci i młodzież oraz dorosłych jak również Powiatowy Zespół Pieśni i Tańca „Łobuziacy”. Chlubą placówki jest działający teatrzyk oraz jego recytatorzy - laureat Wojewódzkich i Regionalnych Przeglądów Teatralnych i Recytatorskich. Reprezentantami trzeciego wieku jest Chór Emerytów i Rencistów, uświetniający wiele imprez okolicznościowych. W ramach Łobeskiego Domu Kultury od lutego 2007 r. działają świetlice wiejskie usytuowane w sołectwach Gminy Łobez, których obecnie jest 15 (Bełczna, Bonin, Dalno, Grabowo, Łobżany, Karwowo, Prusinowo, Poradz, Suliszewice, Worowo, Unimie, Wysiedle, Zagórzycze, Zajezerze, Rożnowo Łobeskie).

W pomieszczeniu ŁDK prężnie działa "Klub Nauczyciela", skupiający pracowników z łobeskich placówek oświatowych, który oficjalnie rozpoczął swoją działalność 26 maja 1999 r. Klub prowadzi ożywioną działalność kulturalną. Kilka razy w roku odbywają się spotkania z nietuzinkowymi ludźmi (pisarze, malarze, naukowcy, dziennikarze, fotograficy). Często urządzane są wystawy i prezentacje dorobku twórców związanych z klubem. Odbywają się także wieczory dyskusyjne, promocje literackie. Organizowane są też spotkania towarzyskie, imprezy okazjonalne, ogniska i święta plenerowe.

Ważne miejsce wśród placówek kulturalnych Łobza zajmuje Miejska Biblioteka Publiczna. Biblioteka (zorganizowana w 1946 r.) stała się samorządową instytucją kultury gminy i miasta Łobez w roku 1992, aktualnie pełni także funkcję biblioteki powiatowej.

Biblioteka posiada 88829 książek (z tego 17% książek nowych), 57 tytułów czasopism bieżących.

MBP zgromadziła bogaty zasób regionalistów: wydawnictw, fotografii, artykułów prasowych (od 1961 r.) i innych dokumentów tekstowych dotyczących historii miasta i regionu.

Dzięki władzom samorządowym, budynek biblioteki przy ul. Niepodległości 50 objęty był planem termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej. Kapitałnemu remontowi poddano Dział Pedagogiczny, i filię biblioteki we wsi Bełczna.

MBP posiada własną stronę internetową www.biblioteka-lobez.pl a na niej katalog zbiorów. Na najbliższe lata przewiduje się dalszą cyfryzację procesów gromadzenia, katalogowania i udostępniania zbiorów, wymianę sprzętu komputerowego do świadczenia bezpłatnego dostępu do Internetu dla czytelników, modernizację sali bajek dla dzieci i sali wystawowej.

W dziedzinie kultury doniosłą rolę kształcąco-rozrywkową odgrywają miejscowe szkoły. Dzięki ofiarnej pracy nauczycieli rozwija się tam amatorski ruch artystyczny, skupiający dzieci i młodzież w kołach teatralnych, kabaretowych, recytatorskich, muzycznych, plastycznych, wokально-tanecznych, fotograficznych i innych. Młodzi artyści uświetniają uroczystości szkolne i imprezy lokalne. Otrzymują wyróżnienia i nagrody, uczestnicząc w konkursach powiatowych, wojewódzkich i ogólnopolskich.

Informacje o wydarzeniach bieżących a także interesujące artykuły, dyskusje, polemiki oraz utwory literackie mieszkańcy gminy oraz czytelnicy odwiedzający Ziemię Łobeską odnaleźć mogą w lokalnej prasie. Reprezentują ją: "Nowy Tygodnik Łobeski", „Tygodnik Łobeski” oraz „Gazeta Łobeska”.

2.10 Współpraca z zagranicą

Gmina Łobez współpracuje z 7 gminami z zagranicy. Są to:

1. AFFING (Bawaria, Niemcy) – współpraca od 1997 r.

Współpraca pomiędzy gminami Łobez i Affing ma dość długą tradycję. Wyrażała się ona początkowo w luźnych i nieformalnych związkach i spotkaniach. Bodźcem do współpracy była wojenna historia młodego polskiego robotnika zamordowanego w 1944 roku w Affing.

Umowa przyjaźni pomiędzy gminami zawarta została 7.05.1997 r. Przewodnią myślą porozumienia jest pielęgnowanie ścisłych kontaktów pomiędzy mieszkańcami obu gmin prowadzące się do rozwijania współpracy kulturalnej, turystycznej, sportowej oraz gospodarczej.

Gmina Affing położona jest w sąsiedztwie Augsburga w Bawarii w Niemczech. Zajmuje łagodnie pagórkowaty teren o pow. 45 km², zamieszkały przez 5 tys. osób. W krajobrazie dominują pola i lasy. Największe miejscowości gminy to: Affing, Anwalting, Aulzhausen, Gebenhofen, Haunswies i Mülhausen.

Podstawą gospodarki jest działalność gospodarcza, przemysł i rolnictwo. Wśród upraw przeważają zboże, kukurydza i ziemniaki. Przemysł opiera się na średniej wielkości

zakładach. Niewielkie zakłady rzemieślnicze znajdują się w różnych częściach gminy. Dominują branże budowlana, drzewna i metalowa.

2. SVALÖV (Skania, Szwecja) – współpraca od 2000 r.

Porozumienie o współpracy pomiędzy gminą Łobez a gminą Svalöv podpisane zostało 14.01.2000 r. Przyjacielska znajomość została nawiązana już w 1996 r. i zaowocowała wieloma nieformalnymi kontaktami i spotkaniami, sfinalizowanymi zawarciem umowy partnerskiej. Partnerstwo opiera się nie tylko na kontaktach kulturalnych, sportowych i artystycznych, ale także gospodarczych, które nierzadko wykraczają poza poziom władz samorządowych.

Gmina Svalöv położona jest w Skanii w południowej Szwecji w pobliżu Helsinborga i Malmö. Obszar 390 km² zamieszkuje 13 tys. mieszkańców. Oprócz Svalöv (3 tys. mieszkańców), siedziby władz samorządowych, w gminie znajdują się także miasta: Billeberga, Kågeröd, Röstånga, Tågarp i Teckomatorp.

Podstawową gałęzią gospodarki gminy jest rolnictwo, z którym kooperują liczne firmy handlowo-usługowe. Jest to jeden z najbogatszych regionów rolniczych na świecie. Dobrze rozwija się również działalność gospodarcza i przemysł. Funkcjonują podmioty nietypowe dla rolnictwa, takie jak pracownie wyrobów ceramicznych oraz pracownie wyrobów z cyny. Ważnym polem aktywności jest turystyka. W gminie istnieje baza przyciągająca licznymi atrakcjami, do których należą park narodowy z wieloma ciekawostkami przyrody, pięć zamków, pole golfowe, autodrom, schronisko dla wędrowców i hotele.

3. KEDAINIAI (Kiejdany – Litwa) – współpraca od 2002 r.

Kedainiai jest miastem partnerskim gminy Svalöv. Do nawiązania kontaktu pomiędzy delegacją Łobza, a delegacją Kedainiai doszło właśnie w Svalöv podczas targów gospodarczych. Umowa partnerska zawarta została 19.10.2002 r. w Łobzie. Polskie gminy partnerskie Kedainiai, to także Toruń i Brodnica.

Miasto Kiedianiai położone jest na środkowej Litwie na północ od Kowna. Zajmuje teren o pow. 40 km², zamieszkały przez 32 tys. osób. Do połowy XX w. rejon Kedainiai był pod dużym wpływem kultury polskiej. Większość mieszkańców miasta i okolic, a zwłaszcza bojarzy posługiwali się językiem polskim. Kedainiai słyną ze swojej starówki, historycznych ulic, cennych dzieł sztuki i architektury. Stare miasto zdobią zabytkowe kościoły katolickie Św. Jerzego i Św. Józefa i ewangelików luteranów, gimnazjum oraz dom cechów. Można zwiedzać krypty grobowe Radziwiłłów, w tym sarkofag ks. Janusza znanego z „Potopu” Henryka Sienkiewicza.

4. PAIKUSE (Estonia) – współpraca od 2003 r.

Kontakt z przedstawicielem samorządu gminy Paikuse (3.400 mieszkańców, 8 km od Pärnu, letniej stolicy Estonii) został nawiązany poprzez ogłoszenie internetowe o poszukiwaniu partnerów dla realizacji projektów europejskich. Umowa partnerska pomiędzy gminami zawarta została 23.05.2003 r. Podstawową gałęzią gospodarki gminy jest przemysł drzewny,

wraz z zapleczem handlowo-usługowym. Dobrze rozwija się również działalność gospodarcza i przemysł. W gminie istnieje baza turystyczna przyciągająca licznymi atrakcjami, w szczególności park narodowy, schroniska i hotele.

5. WIEK (NIEMCY) – współpraca od 2008 r.

Kontakt z przedstawicielem samorządu gminy Wiek (1231 mieszkańców, powierzchnia Gminy – 25.53 km²) został nawiązany poprzez ogłoszenie internetowe o poszukiwaniu partnerów dla realizacji projektów europejskich. Umowa partnerska pomiędzy gminami zawarta została 24.05.2008r. Wiek jest miejscowością nadmorską specjalizującą się głównie turystyką i rybołówstwem. Podstawową gałęzią gospodarki gminy jest rybołówstwo, wraz z zapleczem handlowo-usługowym. W gminie rozwinięta jest baza turystyczna przyciągająca licznymi atrakcjami, gospodarstwami agroturystycznymi, schroniskami i hotelami.

6. GUCA (SERBIA) - współpraca partnerska od 2010 roku

Podpisanie umowy partnerskiej z gminą Guca nastąpiło 31 maja 2010 r w Urzędzie Miejskim w Łobzie. Guča (serb. Гуча) to miasto w Serbii, w gminie Lučani w okręgu morawickim. Miasto słynie z festiwalu trębaczy odwiedzanego każdego roku przez kilkaset tysięcy ludzi. Już od kilkudziesięciu lat co roku, na kilka dni staje się muzyczną i duchową stolicą nie tylko całej Serbii, ale i całych Bałkanów. Na co dzień Guča jest zamieszkiwana przez około 2000 mieszkańców, jednak na dni festiwalu zjeżdża tam prawie pół miliona turystów z najróżniejszych zakątków świata, aby wysłuchać prawie 1200 uczestników.

7. ISTRA (ROSJA) - współpraca od 2011 roku

Istra - miasto w Rosji, w obwodzie moskiewskim, 56 km na zachód od Moskwy. Prawa miejskie od 1781 r., w latach 1781-1930 nosiło nazwę Woskriesieńsk.

3. Analiza SWOT dla Gminy Łobez.

Analiza SWOT jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych, służąca do podporządkowania informacji. Analiza SWOT polega na posegregowaniu posiadanych informacji o uwarunkowaniach strategicznych danego podmiotu na cztery kategorie czynników strategicznych:

- **MOCNE STRONY** - Zjawiska pozytywne z punktu widzenia możliwości kształtowania rozwoju Gminy, na które bezpośredni wpływ ma sama Gmina - mieszkańcy, instytucje, władze samorządowe
- **SŁABE STRONY** - Zjawiska ograniczające możliwości rozwoju Gminy, na które bezpośredni wpływ ma sama Gmina
- **SZANSE** - Zjawiska pozytywne z punktu widzenia możliwości kształtowania rozwoju Gminy, występowanie, których jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego jej wpływu
- **ZAGROŻENIA** - Zjawiska negatywne mogące stanowić zagrożenie dla rozwoju Gminy, występowanie których jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami jej bezpośredniego wpływu.

Zatem analiza SWOT ma na celu wskazanie mocnych i słabych stron gminy Łobez oraz szans i zagrożeń związanych z jego rozwojem. Mocne strony są w chwili obecnej fundamentem rozwoju gospodarczego a słabe – stanowią hamulce wzrostu, czyli obszary wymagające poprawy. Jednoczesne wskazanie szans ma w założeniu wyznaczyć dostępne kierunki rozwoju gminy a zagrożeń – elementy, które mogą stać się źródłem niepowodzeń.

Analiza SWOT jest podsumowaniem diagnozy aktualnego stanu społeczno-gospodarczego Gminy Łobez. Zawarte w niej uwarunkowania (mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia) stanowią swoiste podsumowanie przeprowadzonej pogłębionej analizy sytuacji gminy. Dodatkowo, analizę SWOT poddano weryfikacji za pomocą spotkań konsultacyjnych. Podczas przeprowadzonych dwóch spotkań z mieszkańcami i przedstawicielami władz Gminy, zachęcono uczestników do wyartykułowania swoich pomysłów i odczuć odnośnie mocnych i słabych stron gminy Łobez oraz szans i zagrożeń, jakie może ona napotkać na swoim rozwoju. Również uczestnicy badania ankietowego byli zachęceni do wybrania tych uwarunkowań strategicznych z poszczególnych grup (mocne strony, słabe strony, szanse, zagrożenia).

W tabeli poniżej zestawiono mocne i słabe strony gminy oraz szanse i zagrożenia związane z jej rozwojem, ustalone wspólnie przez uczestników konsultacji społecznych i poddane weryfikacji zespołu autorskiego strategii.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
➤ Walory przyrodnicze; ➤ Duże zalesienie – rozwinięta gospodarka leśna; ➤ Tradycje końskie – rozwinięta turystyka konna; ➤ Rozwinięte rolnictwo wielkoobszarowe; ➤ Korzystne warunki inwestycyjne – utworzenie podstrefy gospodarczej na terenie gminy; ➤ Korzystne położenie pod względem komunikacyjnym – Gmina położona w centralnej części województwa, dobrze skomunikowana z głównymi ośrodkami miejskimi regionu; ➤ Gospodarstwa ekologiczne – agroturystyka; ➤ Korzystne warunki do produkcji energii ze źródeł odnawialnych (energia wiatru, energia słońca, biogazownie); ➤ Rozwinięte plantacje owoców miękkich; ➤ Dobrze rozwinięta infrastruktura sportowa; ➤ Gmina przyjazna osobom niepełnosprawnym; ➤ Duża liczba stowarzyszeń.	➤ Wysoka na tle regionu i kraju stopa bezrobocia; ➤ Niskie uprzemysłowienie – niewielka ilość zakładów przemysłowych na terenie gminy; ➤ Brak bazy przetwórczej dla rolnictwa; ➤ Niekorzystna struktura demograficzna – spada liczba ludzi młodych a rośnie liczba osób w wieku poprodukcyjnym; ➤ Nerozwiązany problem środowisk popegeerowskich; ➤ Rozwój szarej strefy; ➤ Niekorzystne położenie gminy Łobez w stosunku do gmin nadmorskich i dużych aglomeracji; ➤ Niższe wynagrodzenia w stosunku do średniej regionu i kraju; ➤ Brak kanalizacji na terenach wiejskich; ➤ Brak aktualnego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz planów zagospodarowania przestrzennego; ➤ Niedostatecznie rozwinięte kształcenie zawodowe i policealne.
SZANSE	ZAGROŻENIA
➤ Rozwój energetyki odnawialnej (w szczególności wiatrowej, słonecznej i biogazowej); ➤ Nowy okres programowy Unii Europejskiej – nowe środki z Budżetu Unii Europejskiej na Polski i dla gminy Łobez;	➤ Emigracja ludzi młodych; ➤ Rosnące bezrobocie w kraju; ➤ Starzenie się społeczeństwa; ➤ Kryzys światowy; ➤ Negatywne tendencje w przekazywaniu

➤ Wzrost zapotrzebowania na produkty rolne, leśne, ekologiczne; ➤ Rozwój szlaków komunikacyjnych w Polsce (coraz lepsza dostępność komunikacyjna gminy Łobez); ➤ Wzrost popytu na turystykę kwalifikowaną; ➤ Wysoka atrakcyjność inwestycyjna Polski; ➤ Wzrost popytu na usługi opiekuńcze dla osób starszych; ➤ Wzrost znaczenia kształcenia rzez całe życie;	zadań Gminom bez zabezpieczeń finansowych; ➤ Rozwój sieci sklepów wielko powierzchniowych (zagrożenie dla lokalnego handlu i usług); ➤ Wzrost cen środków produkcji;

4. Misja Gminy Łobez.

Przyjęto, iż misją Gminy Łobez jest:

Zrównoważony rozwój gminy w oparciu o unikalne walory przyrodnicze, lokalizacyjne oraz mądrość i umiejętność współpracy jej mieszkańców, rozwój społeczności lokalnej, czynnie uczestniczącej w życiu gminy oraz budującej własną tożsamość regionalną, tworzenie warunków dla coraz większej aktywności gospodarczej w mieście i na wsiach.

5. Priorytety rozwoju, cele strategiczne i działania.

Misja i wizja rozwoju realizowane są przez poszczególne cele strategiczne i pogrupowane w ich ramach programy, zadania i inicjatywy. Standardowo wskazuje się ograniczoną liczbę celów strategicznych (2 – 5), zazwyczaj dotyczących obszaru rynku pracy, rozwoju gospodarczego, ochrony środowiska, rozwoju społeczności lokalnej. Ze względu na specyficzne znaczenie dla lokalnej wspólnoty, wyodrębnione również mogą być inne cele, uznane jako istotne i wymagające indywidualnego określenia działań mieszczących się we wcześniej opisanych grupach. W nawiązaniu do przyjętej misji i wizji rozwoju Gminy Łobez, przyjęto dwa podstawowe cele strategiczne. Pierwszy związany jest ze równoważonym rozwojem Gminy Łobez w oparciu o unikalne walory gminy. Drugi związany jest z warunkami dla rozwoju rynku pracy, ograniczania zjawiska bezrobocia i stworzenia mieszkańcom Gminy materialnych podstaw dla ich godziwej egzystencji. Zrezygnowano z wydzielenia odrębnego celu dotyczącego środowiska i jego ochrony. Zagadnienie to w sposób istotny przeplata się z wyodrębnionymi już celami, gdyż warunki środowiska są głównym bogactwem Gminy, które umożliwiają zarówno jej aktywizację gospodarczą jak i są ściśle powiązane z zaspakajaniem potrzeb społecznych.

Kompleksowość działań ujętych w Strategia Rozwoju Gminy Łobez na lata 2013-2020 wynika z przenikania 3 płaszczyzn zrównoważonego rozwoju: płaszczyzny społecznej, gospodarczej i ekologicznej, osadzonych w długookresowej perspektywie czasowej, w oparciu o przeprowadzone konsultacje społeczne.

Identyfikacji poszczególnych priorytetów dokonano w podziale na cele strategiczne i działania. Cele strategiczne precyzują działania tworząc kompleksowy program wspierania rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy Łobez. Wyboru poszczególnych działań dokonano kierując się czynnikami wspierającymi wzrost gospodarczy, rozwój zasobów ludzkich, konkurencyjność i zrównoważony rozwój, w oparciu o konsultacje i analizy przeprowadzone podczas prac nad tworzeniem dokumentu.

Wybór priorytetów został zdeterminowany zapisami dotychczas uchwalonych dokumentów planistycznych Gminy Łobez, jak i wnioskami wynikającymi z analizy SWOT. Rozważania na temat aktualnego stanu gminy oraz wpływające z nich wnioski dotyczące perspektyw rozwoju, zweryfikowano w aspekcie zgodności z dokumentami o charakterze strategicznym, zarówno polskimi, jak i unijnymi.

5.1 Priorytet 1. Zrównoważony rozwój gospodarczy gminy Łobez oparty o unikalne walory przyrodnicze.

Jak wspomniano w analizie SWOT, duża część mocnych stron gminy związana jest właśnie z unikalnymi zasobami przyrodniczymi. Ponad 25% mieszkańców gminy, którzy wzięli udział w konsultacjach społecznych, wybrało następujące mocne strony:

- Walory przyrodnicze;
- Duże zalesienie – rozwinięta gospodarka leśna.

Również dużą popularnością cieszyły się mocne strony pośrednio związane właśnie z unikalnymi zasobami przyrodniczymi gminy:

- Rozwinięte rolnictwo wielkoobszarowe;
- Gospodarstwa ekologiczne – agroturystyka;
- Korzystne warunki do produkcji energii ze źródeł odnawialnych (energia wiatru, energia słońca, biogazownie).

Również w szansach w analizie SWOT można znaleźć szanse, które są bezpośrednio związane z walorami przyrodniczymi gminy:

- Rozwój energetyki odnawialnej (w szczególności wiatrowej, słonecznej i biogazowej);
- Wzrost zapotrzebowania na produkty rolne, leśne, ekologiczne;
- Wzrost popytu na turystykę kwalifikowaną.

Priorytet ten ma charakter celu wzmacniającego mocne strony oraz wykorzystującego szanse. Jego realizacja jest ściśle powiązana z drugim priorytetem. Priorytet ten nie jest związany z koniecznością realizacji konkretnych zadań inwestycyjnych przez Gminę Łobez. Do jego realizacji, konieczne jest ciągle poprawianie warunków do rozwoju gospodarczego gminy w oparciu o własne zasoby oraz w oparciu o inwestorów z zewnątrz. Z tego też wynika ściśle powiązanie niniejszego priorytetu z priorytetem 2, gdyż ważnym czynnikiem rozwoju gospodarczego każdej jednostki terytorialnej jest właśnie odpowiednia, rozbudowana infrastruktura techniczna, umożliwiająca lokalizowanie zakładów produkcyjnych oraz innych przedsiębiorstw, budujących płaszczyznę gospodarczą.

Z priorytetem tym ściśle powiązane jest jedno działanie inwestycyjne:

- Działania promocyjne mające na celu przyciągnięcie do gminy potencjalnych inwestorów. Aż 53,8% osób ankietowanych w ramach konsultacji społecznych uznało, że zadanie to jest bardzo ważne z punktu widzenia rozwoju gminy. Zadanie to jest również ściśle powiązane z większością zadań, występujących w priorytecie 2.

Skuteczne działania promocyjne muszą być połączone z poprawą warunków inwestowania w gminie.

Działania promocyjne powinny być realizowane systemowo. Należy określić zasoby dostępne do przeprowadzenia działań promocyjnych, opracować i wdrożyć strategię promocji gminy.

5.2 Priorytet 2. Dostosowanie infrastruktury technicznej na terenie Gminy Łobez do wymogów nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy.

Realizacja niniejszego priorytetu związana jest z minimalizacją słabych stron gminy. Priorytet ten ma również charakter zadaniowy – można go w sposób bezpośredni przekuć na konkretne zadania inwestycyjne dla Gminy. W przeprowadzonej w rozdziale 2 diagnozie aktualnego stanu społeczno-gospodarczego Gminy Łobez poddano analizie infrastrukturę techniczną gminy. Na uwagę zasługuje niski poziom skanalizowania terenów wiejskich oraz niski poziom dostępu do Internetu. Fakt ten znalazł odzwierciedlenie również w analizie SWOT, gdzie do słabych stron zaliczono między innymi:

- brak kanalizacji na terenach wiejskich;
- niskie uprzemysłowienie – niewielka ilość zakładów przemysłowych na terenie gminy;

Jednak największe odzwierciedlenie wagi niniejszego priorytetu znaleziono w zadaniach inwestycyjnych, które zdiagnozowano i zidentyfikowano w trakcie konsultacji społecznych.

- Poprawa infrastruktury drogowej. Aż 61,5% osób ankietowanych w ramach konsultacji społecznych uznało, że zadanie to jest bardzo ważne z punktu widzenia rozwoju gminy. Jak wspomniano w rozdziale 2, infrastruktura drogowa gminy wymaga gruntownej modernizacji. Duża część dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich na terenie gminy Łobez wymaga remontów, przebudowy albo modernizacji. W ostatnich latach w gminie podejmowano szereg działań mających na celu poprawę stanu infrastruktury drogowej, czego efektem jest przebudowa i remont w latach 2005-2012 prawie 20 kilometrów dróg. Działania te należy kontynuować również w najbliższych latach.
- Skanalizowanie aglomeracji oraz terenu gminy. 34,6% mieszkańców biorących udział w konsultacjach społecznych uznało to zadanie inwestycyjne za jedno z priorytetowych. Według stanu na dzień 31.12.2011r. jedynie 69% mieszkańców aglomeracji łobeskiej korzystało z sieci kanalizacji sanitarnej. Na terenie gminy poza obszarem aglomeracji, wskaźnik ten wynosi mniej niż 40%. Sytuacja ta powoduje znaczne obniżenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy i wymaga zmiany. Dalsze prace mające na celu rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej w gminie Łobez powinny być sukcesywnie realizowane w latach następnych;

- Uzbrojenie terenów inwestycyjnych. 53,8% mieszkańców gminy uznało to zadanie inwestycyjne za priorytetowe. Jest ono również ściśle powiązane z priorytetem pierwszym, co potwierdza spójność i komplementarność zdefiniowanych w niniejszym opracowaniu celów strategicznych. Stworzenie dogodnych warunków infrastrukturalnych dla potencjalnych inwestorów jest czynnikiem kluczowym dla rozwoju gospodarczego gminy w oparciu o inwestycje zewnętrzne. Stworzenie dogodnych warunków inwestycyjnych w sposób bezpośredni przełoży się na zwiększenie liczby nowych miejsc pracy, zwiększenie wpływów do budżetu Gminy Łobez oraz zwiększenie jej dalszego potencjału inwestycyjnego.
- Budowa sieci szerokopasmowego dostępu do Internetu. Infrastruktura techniczna w nowoczesnej gospodarce opartej na wiedzy nie może sprawnie funkcjonować bez szerokopasmowego dostępu do Internetu. Tak jak w pierwszej połowie XX wieku kwestią kluczową dla rozwoju Polski była elektryfikacja miast i wsi, tak pierwsze 2 dekady XXI wieku są poświęcone na rozbudowę infrastruktury dostępu do Internetu. Zadanie to jest bardzo istotne zarówno z gospodarczego jak i społecznego punktu widzenia. Dostęp do Internetu szerokopasmowego jest ważnym czynnikiem brany pod uwagę przy lokalizowaniu działalności gospodarczej. Zgodnie z raportem o stanie przedsiębiorstw (<http://www.parp.gov.pl/index/more/24313>) już ponad 90% firm w Polsce regularnie korzysta z Internetu. Dostęp do Internetu jest również istotny ze społecznego punktu widzenia. Internet znacznie podnosi jakość życia mieszkańców, ich dostęp do informacji oraz do usług świadczonych drogą elektroniczną, często tańszych i szybciej wykonywanych. Ponadto, Internet znacznie ułatwia młodym ludziom naukę na każdym poziomie nauczania.

5.3 Priorytet 3. Rozwój rynku pracy oraz ograniczanie zjawiska bezrobocia.

Niniejszy priorytet społeczny jest związany z minimalizowaniem słabych stron gminy oraz unikaniem zagrożeń. Jest on powiązany z następującymi słabymi stronami:

- Wysoka na tle regionu i kraju stopa bezrobocia;
- nierozwiązany problem środowisk popegeerowskich;

oraz następującymi zagrożeniami:

- Rosnące bezrobocie w kraju;
- Kryzys światowy.

Głównym środkiem do realizacji niniejszego priorytetu są działania podejmowane w ramach priorytetu 1 i 2. Rozwój rynku pracy jest możliwy jedynie wówczas, gdy na terenie gminy powstaną nowe firmy lub nowe zakłady produkcyjne. W tym celu należy zmodernizować i uzupełnić infrastrukturę techniczną na terenie gminy oraz podejmować działania promocyjne zmierzające do przyciągnięcia inwestorów. Jednym z pozytywnych efektów tych działań będzie niewątpliwie wzrost liczby nowych miejsc pracy oraz ograniczenie zjawiska bezrobocia w gminie.

5.4 Priorytet 4. *Podniesienie jakości życia mieszkańców gminy Łobez w aspekcie społecznym.*

Priorytet ten jest ściśle powiązany z minimalizacją słabych stron oraz zagrożeń. Jest on powiązany z następującymi słabymi stronami:

- Niekorzystna struktura demograficzna – spada liczba ludzi młodych a rośnie liczba osób w wieku poprodukcyjnym;
- Rozwój szarej strefy;
- Niższe wynagrodzenia w stosunku do średniej regionu i kraju;
- Niedostatecznie rozwinięte kształcenie zawodowe i policealne.

Ma on również odzwierciedlenie w następujących mocnych stronach:

- Dobrze rozwinięta infrastruktura sportowa;
- Gmina przyjazna osobom niepełnosprawnym;
- Duża liczba stowarzyszeń.

Jest on również powiązany z następującym zagrożeniem:

- Emigracja ludzi młodych.

W trakcie konsultacji społecznych zidentyfikowano szereg zadań inwestycyjnych powiązanych z niniejszym priorytetem, opisanych poniżej.

Poprawa infrastruktury oświatowej oraz budowa nowego gimnazjum. Infrastruktura oświatowa gminy nie została wykazana wśród mocnych stron. Niemniej jednak, władze i mieszkańcy gminy zgodnie podczas konsultacji społecznych uznali, że poprawa jakości infrastruktury oświatowej na terenie gminy jest niezbędna. Na szczególną uwagę zasługuje budowa nowego gimnazjum, bez której uczniowie na tym etapie kształcenia nie będą mieli w gminie odpowiednich warunków do nauki. Poprawa infrastruktury oświatowej zmierzać powinna w kierunku dostosowania jej do najnowszych trendów dydaktycznych. Należy

zbudować gminną platformę do kształcenia na odległość (platformę e-learningową), gdzie będzie można umieszczać materiały dydaktyczne w wersji elektronicznej dla uczniów. Konieczne jest również wyposażenie placówek na terenie gminy w nowoczesne środki dydaktyczne, takie jak: tablice interaktywne, komputery, wyposażenie laboratoriów z fizyki i chemii czy wyposażenie sal do nauki języków obcych w sprzęt multimedialny.

Poprawa infrastruktury na wsiach: świetlice, miejsca do wypoczynku. Infrastruktura rekreacyjna na wsiach w gminie Łobez wymaga wszechstronnej rozbudowy. Jak wspomniano w rozdziale 2, na terenie gminy brakuje świetlic wiejskich oraz stref rekreacji dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Konieczna jest zatem budowa świetlic, placów zabaw, boisk oraz innych obiektów dających możliwość lepszego zagospodarowania czasu wolnego dzieciom, młodzieży i dorosłym. Plac zabaw oraz obskara sportowe są niezbędne do prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży zaś świetlice wiejskie stają się małymi ośrodkami kultury i miejscami spotkań dla mieszkańców wsi.

Budowa i modernizacja bazy sportowej w Łobzie. Sport jest bardzo ważnym środkiem wychowawczym dla dzieci i młodzieży a w życiu dorosłym regularne uprawianie sportu pozwala dłużej cieszyć się zdrowiem. W mieście Łobez należy przeprowadzić modernizację bazy sportowej. W tym miejscu należy podkreślić, że prawie 20% mieszkańców oraz przedstawicieli władz Gminy podczas konsultacji społecznych uznało, że jedną z mocnych stron jest dobrze rozwinięta infrastruktura sportowa. Dalsze umacnianie tego waloru gminy ma więc na celu podniesienie atrakcyjności gminy jako miejsca organizacji zawodów sportowych o charakterze krajowym i międzynarodowym.

Renowacja i konserwacja obiektów zabytkowych na terenie gminy. Jak wspomniano w rozdziale 2 niniejszego opracowania, na terenie gminy Łobez znajduje się 19 obiektów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Do tego należy doliczyć stare budownictwo na terenie gminy Łobez oraz 7 pomników. Zdecydowana większość zabytków wymienionych i opisanych w rozdziale 2 wymaga renowacji i konserwacji. Prace z tym związane są niezbędne do zachowania dziedzictwa kulturowego gminy dla przyszłych pokoleń. Zabytki i pomniki są również istotnym walorem z punktu widzenia atrakcyjności turystycznej Łobza oraz pozostałych miejscowości gminy.

Budowa monitoringu w mieście i współpraca z instytucjami zajmującymi się bezpieczeństwem. Ważnym aspektem jakości życia mieszkańców jest bezpieczeństwo. Nowoczesny system bezpieczeństwa gminy nie może funkcjonować bez systemu monitoringu oraz ścisłej współpracy gminy z instytucjami zajmującymi się bezpieczeństwem (policja, straż pożarna). Dlatego też, wśród zadań inwestycyjnych gminy to zadanie zostało uznane za jedno z priorytetowych. Aż 38,5% mieszkańców biorących udział w konsultacjach społecznych uznało to zadanie za priorytetowe.

6. Wdrażanie i finansowanie strategii.

W realizację strategii rozwoju gminy Łobez na lata 2013-2020 zostaną zaangażowane władze samorządowe gminy, gminne jednostki organizacyjne, organizacje pozarządowe, lokalni przedsiębiorcy oraz mieszkańcy gminy.

Jednakże, aby strategia osiągnęła zakładane efekty, władze Gminy Łobez powinny czuwać nad:

- monitorowaniem dopasowania strategii do potrzeb gminy oraz modyfikowaniem celów długofalowych i zadań inwestycyjnych w zależności od zmiany czynników zewnętrznych,
- ograniczaniem słabych stron oraz skutków zagrożeń hamujących rozwój gminy,
- pozyskiwaniem środków finansowych na realizację strategii ze źródeł budżetowych, pozabudżetowych (krajowych i zagranicznych, w tym z Unii Europejskiej),
- promocją poszczególnych działań realizowanych w ramach przyjętej strategii.

a. System wdrażania

Wdrażanie strategii rozpocznie się poprzez wprowadzenie jej w życie uchwałą Rady Miejskiej w Łobzie.

Głównym odpowiedzialnym za realizację dokumentu będzie Burmistrz Łobza.

Zakres zadań w kontekście wdrażania strategii obejmuje w szczególności:

- zapewnienie zgodności realizacji strategii z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu,
- zapewnienie zgodności realizacji strategii z prawem powszechnie obowiązującym, w tym w szczególności z Prawem zamówień publicznych oraz przepisami szczególnymi mającymi zastosowanie przy realizacji poszczególnych zadań,
- inicjowanie ewentualnych zmian w strategii,
- opracowanie wskaźników realizacji strategii,

- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach strategii,
- przygotowanie raportów na temat wdrażania strategii,
- dokonanie oceny po zakończeniu realizacji strategii,
- opracowanie i składanie wniosków o finansowanie zewnętrzne zadań przewidzianych w strategii,
- bezpośrednia realizacja działań przewidzianych w strategii w zakresie przygotowania przetargów, gromadzenia dokumentacji bieżącej, nadzoru nad wykonawcą pod kątem terminowości i jakości wywiązania się z zobowiązania.

Do realizacji ww. obowiązków możliwym jest powoływanie grup roboczych, korzystanie z opinii niezależnych ekspertów lub usług innych instytucji.

b. Finansowanie strategii

Realizacja zadań inwestycyjnych i społecznych wynikających ze strategii, wymagać będzie określonej wiedzy oraz pomysłów dających szansę na pozyskanie pozabudżetowych źródeł ich finansowania.

Do wdrożenia zapisów przyjętego dokumentu niezbędne są bowiem ekonomiczne środki aktywizacji rozwoju gminy. Poza własnymi środkami budżetowymi należą do nich m.in.:

- środki z budżetu państwa,
- środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych krajowych i zagranicznych, w tym z Unii Europejskiej,
- środki z programów pomocowych dla sektora MŚP w formie pożyczek lub kredytów preferencyjnych,
- ulgi w systemie podatkowym dla osób i podmiotów prowadzących działalność pożądaną w gminie ze względu na tworzenie nowych miejsc pracy,
- ulgi inwestycyjne.

Zastosowanie opisanych powyżej zasad oraz wykorzystanie wszystkich dostępnych pozabudżetowych środków finansowych i własnych, stworzy szansę aktywizacji społeczności lokalnej i realizacji strategii w pełnym jej zakresie.

7. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej.

a. System monitorowania realizacji strategii

Zakres monitoringu

- Monitoring dostarcza informacji o postępie realizacji i efektywności wdrażania strategii rozwoju,
- Monitoring polega na systematycznym zbieraniu i interpretowaniu danych opisujących postęp i efekty realizacji strategii oraz obejmuje wydatkowanie (monitoring finansowy) i efekty rzeczowe (monitoring rzeczowy) wdrażania dokumentu.

System monitorowania strategii

W celu prowadzenia skutecznego monitoringu i oceny wszystkich wydatków, zarówno wspólnotowych jak i gminnych, Burmistrz Łobza oraz administracja Urzędu Miejskiego w Łobzie będzie nadzorować związane ze strategią wydatki i efekty rzeczowe.

Szczegółowe zasady dotyczące monitorowania i ewaluacji strategii zostaną ustalone przez Burmistrza Łobza w drodze zarządzenia.